

Retningslinjer for gjennomføring av verdensarvkonvensjonen

DE FORENTE NASJONERS ORGANISASJON FOR
UTDANNING, VITENSKAP OG KULTUR
(UNESCO)

DEN MELLOMSTATLIGE KOMITEEN
FOR VERN AV
VERDENS KULTUR- OG NATURARV

UNESCOS
VERDENSARVSENTER

Retningslinjene blir med jevne mellomrom revidert, for at de til enhver tid skal være i samsvar med vedtakene i verdensarvkomiteen. Forsikre deg om at du bruker den siste utgaven av retningslinjene ved å sjekke datoen på *Operational Guidelines* på internettadressen til Unescos verdensarvsenter. Adressen finner du under.¹

Retningslinjene (på engelsk og fransk), teksten til *verdensarvkonvensjonen* (på fem språk) og andre dokumenter og informasjon om verdensarven kan du få ved å henvende deg til Verdensarvsenteret:

UNESCO World Heritage Centre
7 Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
Frankrike

Tlf. : +33 (0)1 4568 1876
Faks : +33 (0)1 4568 5570
E-post : wh-info@unesco.org
Lenker: <http://whc.unesco.org/>
<http://whc.unesco.org/en/guidelines> (*engelsk*)
<http://whc.unesco.org/fr/orientations> (*fransk*)

¹ Disse dokumentene finnes på norsk under kulturminner og kulturmiljø på www.regjeringen.no/kld.

INNHOLD

Kapittel	Punkt
AKRONYMER OG FORKORTELSER	
I.	INNLEDNING
I.A	<i>Retningslinjer</i> 1-3
I.B	<i>Verdensarvkonvensjonen</i> 4-9
I.C	Stater som er part i verdensarvkonvensjonen 10-16
I.D	Generalforsamlingen av stat parter til verdensarvkonvensjonen 17-18
I.E	Verdensarvkomiteen 19-26
I.F	Verdensarvkomiteens sekretariat (Verdensarvsenteret) 27-29
I.G	Verdensarvkomiteens rådgivende fagorganer: 30-37
-	ICCROM 32-33
-	ICOMOS 34-35
-	IUCN 36-37
I.H	Andre organisasjoner 38
I.I	Partnere for vern av verdensarven 39-40
I.J	Andre konvensjoner, rekommandasjoner og programmer 41-44
II.	VERDENSARVLISTA
II.A	Definisjon av verdensarv 45-53
-	Kultur- og naturarv 45
-	Blandet kultur- og naturarv 46
-	Kulturlandskaper 47
-	Løse kulturminner 48
-	Fremragende universell verdi 49-53

II.B	En representativ, balansert og troverdig verdensarvliste	54-61
-	Global strategi for en representativ, balansert og troverdig verdensarvliste	55-58
-	Andre forholdsregler	59-61
II.C	Forslagslister	62-76
-	Prosedyre og oppsett	62-69
-	Tentative lister som planleggings- og evalueringsverktøy	70-73
-	Bistand og kompetanseutvikling i forbindelse med utarbeiding av tentative lister	74-76
II.D	Kriterier for å vurdere om et område har fremragende universell verdi	
II.E	Integritet og/eller autentisitet	79-95
-	Autentisitet	79-86
-	Integritet	87-95
II.F	Vern og forvaltning	96-119
-	Vern gjennom lover, forskrifter og avtaler	98
-	Grenser for effektivt vern	99-102
-	Bufferoner	103-107
-	Forvaltningssystemer	108-118
-	Bærekraftig bruk	119
III.	PROSEDYRE FOR INNSKRIVING AV OMRÅDER PÅ VERDENSARVLISTA	
III.A	Utarbeiding av nominasjoner	120-128
III.B	Nominasjonenes form og innhold	129-133
1.	Identifisering av området	132.1
2.	Beskrivelse av området	132.2
3.	Begrunnelse for opptak på verdensarvlista	132.3
4.	Områdets tilstand og faktorer som innvirker på det	132.4
5.	Vern og forvaltning	132.5
6.	Overvåking	132.6
7.	Dokumentasjon	132.7
8.	Kontaktinformasjon til ansvarlige myndigheter	132.8
9.	Underskrift på vegne av statsparten(e)	132.9

III.C	Krav til nominasjoner av forskjellige typer kultur- eller naturarv	134-139
-	Grenseoverskridende kultur- eller naturarv	134-136
-	Serienominasjoner	137-139
III.D	Registrering av nominasjoner	140-142
III.E	De rådgivende fagorganenes vurdering av nominasjonene	143-151
III.F	Tilbaketrekking av nominasjoner	152
III.G	Verdensarvkomiteens beslutning	153-160
-	innskriving	154-157
-	vedtak om ikke å skrive et område inn på verdensarvlista	158
-	tilbakesending av nominasjonen med krav in tilleggsopplysninger	159
-	tilbakesending av nominasjonen for grundig omarbeiding	160
III.H	Nominasjoner som skal behandles som hastesaker	161-162
III.I	Grenseendringer, endringer av kriteriene som benyttes som grunnlag for innskriving på verdensarvlista og endringer av navnet på et verdensarvområde	163-167
-	Mindre grensejusteringer	163-164
-	Vesentlige grenseendringer	165
-	Endringer av kriteriene som benyttes som grunnlag for innskriving på verdensarvlista	166
-	Endringer av navnet på et verdensarvområde	167
III.J	Tidsskjema - oversikt	168
IV.	PROSEDYRE FOR Å OVERVÅKE VERDENSARVOMRÅDENES TILSTAND	
IV.A	Forsterket overvåking	169-176
-	Definisjon av forsterket overvåking	169
-	Formålet med forsterket overvåking	170-171
-	Informasjon fra statspartene eller andre kilder	172-174
-	Verdensarvkomiteens beslutning	175-176
IV.B	Lista over verdensarv i fare (farelista)	177-191
-	Retningslinjer for å skrive inn kulturminner, kulturmiljø eller naturområder på farelista	177
-	Kriterier for å skrive inn kulturminner, kulturmiljø eller naturområder på farelista	178-182

-	Prosedyre for å skrive inn kulturminner, kulturmiljø eller naturområder på farelista	183-189
-	Regelmessig gjennomgang av tilstanden til kulturminner, kulturmiljø og naturområder som står på farelista	190-191
IV.C	Prosedyre for eventuell sletting av områder fra verdensarvlista	192-198
V.	PERIODISK RAPPORTERING OM GJENNOMFØRINGEN AV VERDENSARVKONVENSJONEN	
V.A	Formål	199-202
V.B	Prosedyre og oppsett	203-207
V.C	Evaluering og oppfølging	208-210
VI.	ARBEID FOR Å SKAPE OPPSLUTNING OM VERDENSARVKONVENSJONEN	
VI.A	Formål	211
VI.B	Kompetanseutvikling og forskning	212-216
-	Den globale opplæringsstrategien	213
-	Nasjonale opplæringsstrategier og regionalt samarbeid	214
-	Forskning	215
-	Internasjonal bistand	216
VI.C	Bevisstgjøring og utdanning	217-222
-	Bevisstgjøring	217-218
-	Utdanning	219
-	Internasjonal bistand	220-222
VII.	VERDENSARVFONDET OG INTERNASJONAL BISTAND	
VII.A	Verdensarvfondet	223-224
VII.B	Mobilisering av andre tekniske og finansielle ressurser og partnerskap til støtte for verdensarvkonvensjonen	225-232
VII.C	Internasjonal bistand	233-235
VII.D	Prinsipper og prioriteringer for den internasjonale bistanden	236-240
VII.E	Oppsummeringstabell	241

VII.F	Prosedyre og oppsett	242-246
VII.G	Vurdering og godkjenning av søknader om internasjonal bistand	247-254
VII.H	Avtaler	255
VII.I	Evaluering og oppfølging av den internasjonale bistanden	256-257
VIII. LOGOENVERDENSARVLOGOEN		
VIII.A	Innledning	258-265
VIII.B	Anvendelsesområde	266
VIII.C	Statspartenes ansvar	267
VIII.D	Riktig bruk av verdensarvlogoen	268-274
-	Produksjon av plaketter som opplyser om at et kulturminne, kulturmiljø eller naturområde står på verdensarvlista	269-274
VIII.E	Prinsipper for bruken av verdensarvlogoen	275
VIII.F	Prosedyre for godkjenning av bruken av verdensarvlogoen	276-278
-	Avtale med de nasjonale myndighetene	276-277
-	Avtale som krever kvalitetskontroll av innholdet Godkjenningsformular	278
VIII.G	Statspartenes rett til å foreta kvalitetskontroll	279
IX. INFORMASJONSKILDER		
IX.A	Informasjon som arkiveres i sekretariatet	280-284
IX.B	Spesifikk informasjon for verdensarvkomiteens medlemmer og andre statsparter	285-287
IX.C	Offentlig informasjon og publikasjoner	288-290

VEDLEGG

- 1. Standard skjema for ratifisering/godkjenning og tiltredelse**
- 2. 2A Skjema for presentasjon av områder til den tentative lista
2B Skjema for presentasjon av serie-, transnasjonale og
Grenseoverskridende nominasjoner**
- 3. Retningslinjer for opptak av spesifikke typer kulturminner, kulturmiljø
og naturområder på verdensarvlista**
- 4. Autentisitet i relasjon til *verdensarvkonvensjonen***
- 5. Oppsett for å nominere kulturminner, kulturmiljø eller naturområder til
verdensarvlista**
- 6. De rådgivende fagorganenes prosedyrer for å vurdere nominasjoner**
- 7. Oppsett for den periodiske rapporteringen om gjennomføringen av
*verdensarvkonvensjonen***
- 8. Skjema for å anmode om internasjonal bistand**
- 9. De rådgivende fagorganenes kriterier for å vurdere anmodninger
om internasjonal bistand**
- 10. Erklæring om fremragende, universell verdi**
- 11. Justeringer av verdensarvområdene**
- 12. Skjema for rapportering av faktiske feil i de rådgivende fagorganenes
evalueringer**

UTVALGT LITTERATUR OM VERDENSARVEN

REGISTER

AKRONYMER OG FORKORTELSER

DoCoMoMo	International Committee for the Documentation and Conservation of Monuments and Sites of the Modern Movement (Den internasjonale komiteen for dokumentering og bevaring av kulturminner fra modernismen)
ICCROM	International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (Det internasjonale senter for konservering og restaurering av kulturminner)
ICOMOS	International Council on Monuments and Sites (Det internasjonale råd for kulturminner)
IFLA	International Federation of Landscape Architects (Den internasjonale landskapsarkitektforeningen)
IUCN	World Conservation Union (Verdens naturvernunion) (tidligere: the International Union for Conservation of Nature and Natural Resources)
IUGS	International Union of Geological Sciences (Den internasjonale geologiunionen)
MAB	Man and the Biosphere programme of UNESCO (Unesco-programmet "Mennesket og biosfæren")
NGO	Non-governmental organization (ikke-statlig/frivillig organisasjon)
TICCIH	International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage (Den internasjonale komiteen for bevaring av den industrielle kulturarven)
UNEP	United Nations Environment Programme (FNs miljøprogram)
UNEP-WCMC	World Conservation Monitoring Centre (UNEP) (UNEPs overvåkingscenter)
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (FNs organisasjon for utdanning, vitenskap og kultur)

I. INNLEDNING

I.A Retningslinjer

1. Formålet med *Retningslinjer for gjennomføring av verdensarvkonvensjonen* (heretter kalt "*retningslinjer*") er å legge til rette for å gjennomføre *Konvensjon om vern av verdens kultur- og naturarv* (heretter kalt "*verdensarvkonvensjonen*" eller "*konvensjonen*") gjennom å fastsette prosedyrer for:
 - a) å skrive kulturminner, kulturmiljø eller naturområder inn på verdensarvlista eller på lista over verdensarv i fare (farelista)
 - b) å verne og bevare verdensarvområdene
 - c) å tildele internasjonal bistand gjennom verdensarvfondet og
 - d) å mobilisere nasjonal og internasjonal støtte til *konvensjonen*
2. Retningslinjene blir med jevne mellomrom revidert for at de til enhver tid skal gjenspeile vedtakene i verdensarvkomiteen.²
3. De viktigste brukerne av retningslinjene er:
 - a) statspartene til *verdensarvkonvensjonen*
 - b) den mellomstatlige komiteen for vern av kultur- og naturarv av fremragende universell verdi, heretter kalt "*verdensarvkomiteen*" eller "*komiteen*"
 - c) Unescos verdensarvsenter, som fungerer som sekretariat for verdensarvkomiteen, heretter kalt "*sekretariatet*"
 - d) verdensarvkomiteens rådgivende fagorganer
 - e) de som forvalter verdensarvområdene og andre interessenter og partnere som er engasjert i arbeidet for å bevare dem

I.B *Verdensarvkonvensjonen*

4. Kultur- og naturarven (heretter kalt verdensarven) er uvurderlige og uerstattelige goder, ikke bare for den enkelte nasjonen, men for hele menneskeheten. Dersom deler av denne høyt verdsette arven går tapt, enten ved at den forfaller eller ved at den opphører å eksistere, innebærer det et tap for alle jordas folk. På grunn av sine eksepsjonelle kvaliteter, kan deler av denne arven, anses å ha "fremragende universell verdi" og fortjener derfor spesiell beskyttelse mot farene som i økende grad truer dem.

² En oversikt over retningslinjenes historiske utvikling er tilgjengelig på internettadressen:
<http://whc.unesco.org/en/guidelineshistorical>

5. For å sikre at verdensarven, så langt det er mulig, blir identifisert, sikret, tatt vare på og formidlet på behørig vis, vedtok Unescos medlemsstater i 1972 *verdensarvkonvensjonen*. Den forutsatte at det skulle opprettes en verdensarvkomité og et verdensarvfond. Både komiteen og fondet har vært i virksomhet siden 1976.
6. Siden *konvensjonen* ble vedtatt i 1972, har det internasjonale samfunnet sluttet opp om tanken om en "bærekraftig utvikling". Vern og bevaring av kultur- og naturarven er et vesentlig bidrag til en slik utvikling.
7. Formålet med *konvensjonen* er å identifisere, sikre, bevare og formidle verdensarv av fremragende universell verdi, og overlevere denne til framtidige generasjoner.
8. Det er utarbeidet kriterier og vilkår for å skrive kulturminner, kulturmiljø og naturområder inn på verdensarvlista, for å kunne vurdere om disse er av fremragende universell verdi, og for å veilede statspartene når det gjelder å sikre og forvalte verdensarvområdene.
9. Dersom alvorlige og spesifikke farer truer et kulturminne, et kulturmiljø eller et naturområde som står på verdensarvlista, skal komiteen vurdere om det skal skrives inn på lista over verdensarv i fare (farelista). Dersom den fremragende universelle verdien som lå til grunn for at området ble skrevet inn på verdensarvlista, blir ødelagt, skal komiteen vurdere å slette området fra verdensarvlista.

I.C Statspartene til *verdensarvkonvensjonen*

10. Stater blir oppfordret til å bli part til *konvensjonen*. Standardskjema for å ratifisere (godkjenne) og tiltre *konvensjonen* er å finne i vedlegg I. Den undertegnede originalen skal sendes til Unescos generaldirektør.
11. Lista over statsparter til *konvensjonen*, er tilgjengelig på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/statesparties>.
12. Statspartene til *konvensjonen* blir oppfordret til å sørge for at et bredt spekter av interessenter, herunder de som forvalter kultur- og naturarven, lokale og regionale myndigheter, lokalsamfunn, frivillige organisasjoner og andre interesserte parter og partnere, deltar i arbeidet med å identifisere, nominere og sikre verdensarvområdene.
13. Statspartene til *konvensjonen* skal gi sekretariatet navn og adresse til den eller de statlige myndighetene som er hovedansvarlige for å følge opp *konvensjonen*, som nasjonalt kontaktpunkt(er), slik at sekretariatet kan sende kopi av all offisiell korrespondanse og alle dokumenter til dette kontaktpunktet(ene), alt etter hva det gjelder. En liste med disse navnene og adressene er tilgjengelig på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/statespartiesfocalpoints>
Partene blir oppfordret til å offentliggjøre denne informasjonen i sine respektive land, og å sørge for at den er oppdatert.
14. Statspartene blir med jevne mellomrom oppfordret til å kalle sammen sine eksperter på kultur- og naturarv for å diskutere hvordan man skal følge opp *konvensjonen*. Partene

kan også, dersom de ønsker det, trekke inn representanter for de rådgivende fagorganene, eller eventuelle andre eksperter, når det er behov for det.

15. Samtidig som de fullt ut respekterer suvereniteten til statene på hvis territorium kultur- og naturarvområdene befinner seg, erkjenner statspartene at det internasjonale samfunnet har en kollektiv interesse av å samarbeide for å verne denne arven.³ Statspartene til *verdensarvkonvensjonen* er forpliktet til:
- a) å sørge for at kultur- og naturarv som befinner seg på deres territorium blir identifisert, nominert, sikret, bevart, formidlet og overlevert til framtidige generasjoner, og å hjelpe andre stater med disse oppgavene, når de ber om det⁴
 - b) å vedta alminnelige retningslinjer som gir kultur- og naturarven en funksjon i lokalsamfunnet⁵
 - c) å integrere vern av kultur- og naturarven i den alminnelige planleggingen
 - d) å etablere instanser for å sikre, bevare og formidle kultur- og naturarven
 - e) å ta initiativ til vitenskapelige og tekniske undersøkelser for å finne ut hvordan man kan motvirke farene som truer kultur- og naturarven
 - f) å sette inn hensiktsmessige juridiske, vitenskapelige, tekniske, administrative og økonomiske tiltak for å sikre kultur- og naturarven
 - g) å opprette eller utvikle nasjonale eller regionale sentre for utdanning innen sikring, bevaring og formidling av kultur- og naturarven, og oppmuntre til vitenskapelig forskning på disse områdene
 - h) ikke bevisst treffe noe tiltak som direkte eller indirekte kan skade sin egen verdensarv eller andre statsparters verdensarv⁶
 - i) å legge fram for verdensarvkomiteen en liste over verdensarv som er egnet til å bli skrevet inn på verdensarvlista (denne lista blir omtalt som den tentative lista)⁷
 - j) å gi regelmessige bidrag til verdensarvfondet, som statspartenes generalforsamling⁸ fastsetter størrelsen på
 - k) å overveie og oppmuntre til at det blir opprettet nasjonale offentlige og private stiftelser eller sammenslutninger, med det formålet å skaffe til veie donasjoner som kan bidra til å sikre verdensarven⁹

³ Artikkel 6 nr. 1 i *verdensarvkonvensjonen*

⁴ Artikkel 4 og artikkel 6 nr. 2 i *verdensarvkonvensjonen*

⁵ Artikkel 5 i *verdensarvkonvensjonen*

⁶ Artikkel 6 nr. 3 i *verdensarvkonvensjonen*

⁷ Artikkel 11 nr. 1 i *verdensarvkonvensjonen*

⁸ Artikkel 16 nr. 1 i *verdensarvkonvensjonen*

⁹ Artikkel 17 i *verdensarvkonvensjonen*

- l) å støtte internasjonale kampanjer for å samle inn midler til verdensarvfondet¹⁰
 - m) å ta i bruk utdannings- og informasjonsprogrammer for å styrke forståelsen og respekten blant sin egen befolkning for verdensarven slik den er definert i artikkel 1 og 2 i *konvensjonen*, og for å holde allmennheten orientert om hvilke farer som truer denne arven¹¹ og
 - n) å gi verdensarvkomiteen informasjon om hvordan *verdensarvkonvensjonen* blir fulgt opp, og om tilstanden til verdensarvområdene¹²
16. Statspartene blir oppfordret til å delta på møtene i verdensarvkomiteen og dens støtteorganer.¹³

I.D Generalforsamlingen av statspartene til *verdensarvkonvensjonen*

17. Generalforsamlingen av statspartene til *verdensarvkonvensjonen* møtes under sesjonene til Unescos generalkonferanse. Generalforsamlingen avholder sine møter i henhold til forsamlingens forretningsorden, som er tilgjengelig på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/garules>.¹⁴
18. Generalforsamlingen avgjør hvor stor prosentandelen skal være, som alle statspartene skal bidra med til verdensarvfondet, og den velger hvilke stater som skal være medlemmer av verdensarvkomiteen. Både generalforsamlingen og Unescos generalkonferanse mottar rapport fra verdensarvkomiteen om komiteens aktiviteter.¹⁵

I.E Verdensarvkomiteen

19. Verdensarvkomiteen består av 21 medlemmer og møtes minst én gang i året (juni/juli). Komiteen oppretter et styre, som møtes så ofte det er nødvendig under komiteens sesjoner.¹⁶ En oversikt over komiteens og styrets sammensetning er tilgjengelig på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/committeemembers>
20. Komiteen avholder sine møter i henhold til sin forretningsorden, som er tilgjengelig på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/committeerules>
21. Komitémedlemmenes mandatperiode er seks år, men for å sikre en rettfærdig representasjon og rotasjon, blir statspartene bedt av generalforsamlingen om å vurdere frivillig å redusere mandatperioden fra seks til fire år, og de blir anmodet om ikke å stille som kandidat til en ny periode etter at én periode som medlem er over.¹⁷

¹⁰ Artikkel 18 i *verdensarvkonvensjonen*

¹¹ Artikkel 27 i *verdensarvkonvensjonen*

¹² Artikkel 29 i *verdensarvkonvensjonen*. Resolusjon vedtatt av den ellefte generalforsamlingen av stater som er part i konvensjonen (1997)

¹³ Punkt 8.1 i verdensarvkomiteens forretningsorden

¹⁴ Artikkel 8 nr. 1 i *verdensarvkonvensjonen* og punkt 49 i verdensarvkomiteens forretningsorden

¹⁵ Artikkel 8 nr. 1, artikkel 16 nr. 1 og artikkel 29 i *verdensarvkonvensjonen*, og punkt 49 i verdensarvkomiteens forretningsorden

¹⁶ Verdensarvkomiteen kan kontaktes gjennom sitt sekretariat, Unescos verdensarvsenter

¹⁷ Artikkel 9 nr. 1 i *verdensarvkonvensjonen*.

22. Etter vedtak gjort av komiteen på møtet forut for generalforsamlingen, kan et visst antall seter forbeholdes parter som ikke har noe område på verdensarvlista.¹⁸
23. Komiteens beslutninger skal være basert på objektive og vitenskapelige betraktninger, og enhver vurdering som gjøres på komiteens vegne, skal gjennomføres på en grundig og ansvarlig måte. Komiteen erkjenner at slike beslutninger er avhengige av:
- a) grundig utarbeidet dokumentasjon
 - b) grundige og konsekvente prosedyrer
 - c) vurderinger gjort av kvalifiserte sakkyndig og
 - d) innhenting av ekspertuttalelser, dersom det er behov for det
24. De viktigste oppgavene til komiteen er, i samarbeid med statspartene:
- a) å identifisere, på grunnlag av de tentative listene og nominasjonene som partene legger fram, verdensarv av fremragende universell verdi som skal bevares i henhold til *konvensjonen*, og skrive disse inn på verdensarvlista¹⁹
 - b) å undersøke tilstanden til områder som står på verdensarvlista, gjennom prosessene med forsterket overvåking (se kapittel IV) og periodisk rapportering (se kapittel V)²⁰
 - c) å beslutte om noe av områdene på verdensarvlista skal skrives inn på eller fjernes fra færelista²¹
 - d) å beslutte om et område skal slettes fra verdensarvlista (se kapittel IV)
 - e) å fastsette en prosedyre for hvordan anmodninger om internasjonal bistand skal behandles, og gjennomføre de nødvendige undersøkelsene og konsultasjonene før de tar en beslutning (se kapittel VII)²²
 - f) å avgjøre hvordan verdensarvfondets ressurser kan brukes på en gunstigst måte for å bistå statspartene i arbeidet med å sikre kultur- og naturarv av fremragende universell verdi²³
 - g) å finne måter å øke verdensarvfondets ressurser på
 - h) å rapportere annethvert år til statspartenes generalforsamling og Unescos generalkonferanse om komiteens virksomhet²⁴

Artikkel 8 nr. 2 i *verdensarvkonvensjonen* og resolusjonene fra den sjuende (1989), tolvte (1999) og trettende (2001) generalforsamlingen av statsparter til konvensjonen

¹⁸ Punkt 14.1 i forretningsordenen til generalforsamlingen av statsparter

¹⁹ Artikkel 11 nr. 2 i *verdensarvkonvensjonen*

²⁰ Artikkel 11 nr. 7 og artikkel 29 i *verdensarvkonvensjonen*

²¹ Artikkel 11 nr. 4 og 5 i *verdensarvkonvensjonen*

²² Artikkel 21 nr. 1 og 3 i *verdensarvkonvensjonen*

²³ Artikkel 13 nr. 6 i *verdensarvkonvensjonen*

- i) å gjennomgå og evaluere oppfølgingen av *konvensjonen* jevnlig
 - j) å revidere og vedta retningslinjene
25. For å lette gjennomføringen av *konvensjonen*, utarbeider komiteen strategiske mål. Disse blir med jevne mellomrom gjennomgått og revidert, for å sikre at nye trusler mot verdensarven blir håndtert på en effektiv måte.²⁵
26. Følgende strategiske mål gjelder nå:²⁶
- 1. å styrke verdensarvlistas **troverdighet**
 - 2. å sikre en effektiv **bevaring** av kultur- og naturarven på verdensarvlista
 - 3. å bidra til en effektiv **kompetanseutvikling** blant statspartene
 - 4. å øke bevisstheten om, engasjementet for og støtten til verdensarven blant folk flest, gjennom **kommunikasjon**
 - 5. å fremme **lokalsamfunnenes** rolle i arbeidet med å gjennomføre *konvensjonen*

I.F Verdensarvkomiteens sekretariat (verdensarvsenteret)²⁷

27. Et sekretariat oppnevnt av Unescos generaldirektør bistår verdensarvkomiteen.²⁸ Sekretariatfunksjonen blir for tiden ivarettatt av Unescos verdensarvsenter, som ble opprettet spesielt for dette formål i 1992. Generaldirektøren har utnevnt direktøren for verdensarvsenteret til sekretær for komiteen.²⁹ Sekretariatet bistår og samarbeider med statspartene og de rådgivende fagorganene. Sekretariatet samarbeider nært med andre sektorer i Unesco og med Unescos regionkontorer.³⁰
28. Sekretariatets hovedoppgaver er:
- a) å organisere møtene til generalforsamlingen og komiteen³¹
 - b) å følge opp vedtakene i verdensarvkomiteen og resolusjonene fra generalforsamlingen, og avgi rapport om oppfølgingen til disse organene³²

²⁴ Artikkel 29 nr. 3 i *verdensarvkonvensjonen* og punkt 49 i verdensarvkomiteens forretningsorden

²⁵ De første "Strategiske orienteringer" ble vedtatt av komiteen i 1992 og finnes i vedlegg II til dokumentet WHC-92/CONF.002/12

²⁶ I 2002 reviderte verdensarvkomiteen sine strategiske målsettinger. *Budapest-erklæringen om verdensarven* (2002) er tilgjengelig på følgende internettsadresse: <http://whc.unesco.org/en/budapestdeclaration>

²⁷ UNESCO World Heritage Centre, 7 Place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, Frankrike.

Tlf.: + 33 (0) 1 4568 1571 Faks: + 33 (0) 1 4568 5570

E-post: wh-info@unesco.org Internettsadresse: <http://whc.unesco.org/>

²⁸ Artikkel 14 i *verdensarvkonvensjonen*

²⁹ Punkt 43 i verdensarvkomiteens forretningsorden

³⁰ Rundskriv 16 av 21. oktober 2003

<http://whc.unesco.org/circs/circ03-16e.pdf>

³¹ Artikkel 14 nr. 2 i *verdensarvkonvensjonen*

³² Artikkel 14 nr. 2 i *verdensarvkonvensjonen* og *Budapest-erklæringen om verdensarven* (2002)

- c) å motta og registrere nominasjoner til verdensarvlista, sjekke om nominasjonene er fullstendige, arkivere nominasjonene og videresende dem til de relevante rådgivende fagorganene
- d) å samordne undersøkelser og aktiviteter, som en del av den globale strategien for en representativ, balansert og troverdig verdensarvliste
- e) å organisere den periodiske rapporteringen og samordne den forsterkede overvåkingen
- f) å samordne den internasjonale bistanden
- g) å mobilisere ekstra ressurser utenom budsjettet til å vedlikeholde og forvalte verdensarvområdene
- h) å bistå statspartene i arbeidet med å gjennomføre komiteens programmer og prosjekter og
- i) å arbeide for å fremme verdensarven og *konvensjonen* gjennom å spre informasjon til konvensjonspartene, de rådgivende fagorganene og allmennheten

29. Disse aktivitetene skal følge vedtakene og de strategiske målene fra komiteen og resolusjonene fra statspartenes generalforsamling, og de skal utføres i nært samarbeid med de rådgivende fagorganene.

I.G Verdensarvkomiteens rådgivende fagorganer

30. De rådgivende fagorganene som skal bistå verdensarvkomiteen, er ICCROM,³³ ICOMOS³⁴ og IUCN.³⁵

31. De rådgivende fagorganenes oppgaver er:

- a) å gi råd om hvordan *verdensarvkonvensjonen* skal følges opp innenfor områdene der de er sakkyndige³⁶
- b) å bistå sekretariatet i arbeidet med å forberede komiteens dokumenter og utarbeide dagsorden for komiteens møter, samt gjennomføre komiteens vedtak
- c) å bistå i arbeidet med å utvikle og følge opp den globale strategien for en representativ, balansert og troverdig verdensarvliste, den globale opplæringsstrategien, den periodiske rapporteringen og en mer effektiv bruk av verdensarvfondets midler

³³ ICCROM – the International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property – Internasjonalt senter for bevaring og restaurering av kulturminnesmerker

³⁴ ICOMOS – the International Council on Monuments and Sites – Internasjonalt råd for kulturminner

³⁵ IUCN – the World Conservation Union – Den internasjonale naturvernunionen

³⁶ Artikkel 13 nr. 7 i *Verdensarvkonvensjonen*

- d) å overvåke tilstanden til verdensarvområdene og behandle søknader om internasjonal bistand³⁷
- e) å vurdere, når det gjelder ICOMOS og IUCN, områder som er nominert til verdensarvlista og legge fram vurderingsrapporter for komiteen og
- f) å delta på verdensarvkomiteens og styrets møter som rådgivere³⁸

ICCROM

- 32. ICCROM (internasjonalt senter for bevaring og restaurering av kulturminnesmerker) er en internasjonal, mellomstatlig organisasjon med hovedkvarter i Roma i Italia. ICCROM ble opprettet av Unesco i 1956, og organisasjonens oppgaver etter vedtektene, er å forske og dokumentere, gi teknisk bistand, drive opplæring og organisere programmer for å øke befolkningens bevissthet om faste og løse kulturminner.³⁹
- 33. ICCROMs spesifikke oppgaver i forbindelse med *konvensjonen* innbefatter å være en prioritert partner når det gjelder opplæring innenfor kulturarvområdet, overvåke tilstanden til kulturarven på verdensarvlista, gå gjennom søknader om internasjonal bistand fra statspartene, og bidra med kunnskap og støtte til kompetanseutvikling.

ICOMOS

- 34. ICOMOS (internasjonalt råd for kulturminner) er en frivillig organisasjon med hovedkvarter i Paris i Frankrike. Organisasjonen ble stiftet i 1965, og dens oppgave er å fremme bruken av teori, metode og vitenskapelige teknikker i arbeidet med å konservere arkitektonisk og arkeologisk kulturarv. Organisasjonens arbeid er basert på prinsippene i Det internasjonale charteret for bevaring og restaurering av kulturminner (Venezia-charteret) fra 1964.⁴⁰
- 35. ICOMOSs spesifikke oppgaver i forbindelse med *konvensjonen* innbefatter det å vurdere områder som er nominert til verdensarvlista, overvåke tilstanden til kulturarven på verdensarvlista, vurdere søknader om internasjonal bistand fra statspartene og bidra med kunnskap og støtte til kompetanseutvikling.

IUCN

- 36. IUCN (den internasjonale naturvernunionen) ble opprettet i 1948 og forener regjeringer, frivillige organisasjoner og forskere i et globalt partnerskap.

³⁷ Artikkel 14 nr. 2 i *Verdensarvkonvensjonen*

³⁸ Artikkel 8 nr. 3 i *Verdensarvkonvensjonen*

³⁹ ICCROM

Via di S. Michele 13, I-00153 Roma, Italia

Tlf.: + 39 06 585531 Faks: +39 06 5855 3349

E-post: iccrom@iccrom.org Internettadresse: <http://www.iccrom.org/>

⁴⁰ ICOMOS

49-51 Rue de la Fédération, 75015 Paris, Frankrike

Tlf.: + 33 (0) 1 4567 6770 Faks: + 33 (0) 1 4566 0622

E-post: secretariat@icomos.org Internettadresse: <http://www.icomos.org/>

Organisasjonens oppgave er å påvirke, oppmuntre og hjelpe samfunn over hele verden til å ta vare på helheten og mangfoldet i naturen og sikre at all bruk av naturressursene er rettferdig og økologisk forsvarlig. IUCN har sitt hovedkvarter i Gland i Sveits.⁴¹

37. IUCNs spesifikke oppgaver i forbindelse med *konvensjonen* innbefatter det å vurdere områder som er nominert til verdensarvlista, overvåke tilstanden til naturområdene på verdensarvlista, vurdere søknader om internasjonal bistand fra statspartene og bidra med kunnskap og støtte til kompetanseutvikling.

I.H Andre organisasjoner

38. Komiteen kan be andre internasjonale og ikke-statlige organisasjoner med egnet kompetanse og ekspertise om bistand til å gjennomføre programmer og prosjekter.

I.I Partnere i arbeidet med å sikre og bevare verdensarven

39. En partnerskapsbasert tilnærming til arbeidet med å nominere, forvalte og overvåke er viktig for å sikre verdensarvområdene og følge opp av *konvensjonen*.
40. Partnere i arbeidet med å sikre og ta vare på verdensarven kan være personer og andre interessenter, særlig lokalsamfunn, statlige, ikke-statlige og private organisasjoner og eiere som er interessert og engasjert i arbeidet med å ta vare på og forvalte et verdensarvområde.

I.J Andre konvensjoner, rekommandasjoner og programmer

41. Verdensarvkomiteen erkjenner fordelene ved bedre å samordne komiteens arbeid med andre Unesco-programmer og med konvensjonene som er relevante for disse. Se punkt 44 for en liste over de relevante globale dokumentene, konvensjonene og programmene.
42. Med bistand fra sekretariatet, vil verdensarvkomiteen sørge for en hensiktsmessig samordning og informasjonsutveksling mellom *verdensarvkonvensjonen* og andre konvensjoner, programmer og internasjonale organisasjoner som har med bevaring av kultur- og naturarv å gjøre.
43. Komiteen kan invitere representanter for de mellomstatlige organene under beslektede konvensjoner til å delta på komiteens møter som observatører. Komiteen kan også utpeke en representant til å være observatør på møter i de andre mellomstatlige organene når den blir invitert til det.

⁴¹ IUCN - The World Conservation Union
Rue Mauverney 28, CH-1196 Gland, Sveits
Tlf.: + 41 22 999 0001 Faks: + 41 22 999 0010
E-post: mail@hq.iucn.org Internettadresse: <http://www.iucn.org/>

44. **Utvalgte globale konvensjoner og programmer som handler om vern av kultur- og naturarv**

Unesco-konvensjoner og Unesco-programmer

Konvensjon om vern av kulturarv i væpnet konflikt (1954)

Protokoll I (1954)

Protokoll II (1999)

http://www.unesco.org/culture/laws/hague/html_eng/page 1.shtml

Konvensjon om tiltak for å forby og forhindre ulovlig import og eksport av og overføring av eiendomsrett til kulturgjenstander (1970)

http://www.unesco.org/culture/laws/1970/html_eng/page 1.shtml

Konvensjon om vern av verdens kultur- og naturarv (1972)

http://www.unesco.org/whc/world_he.htm

Konvensjon om vern av den undersjøiske kulturarven (2001)

http://www.unesco.org/culture/laws/underwater/html_eng/convention.shtml

Konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven (2003)

<http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001325/132540e.pdf>

Programmet "Mennesket og biosfæren" (MAB)

<http://www.unesco.org/mab/>

Andre konvensjoner

Konvensjon om våtmarksområder av internasjonal betydning, særlig som tilholdssted for vannfugler (Ramsar-konvensjonen) (1971)

http://www.ramsar.org/key_conv_e.htm

Konvensjon om internasjonal handel med truede arter av vill fauna og flora (CITES) (1973)

<http://www.cites.org/eng/disc/text.shtml>

Konvensjon om vern av vandrende arter av ville dyr (CMS) (1979)

http://www.unep-wcmc.org/cms/cms_conv.htm

FNs havrettskonvensjon (UNCLOS) (1982)

http://www.un.org/Depts/los/convention_agreements/texts/unclos/closindx.htm

Konvensjon om biologisk mangfold (1992)

<http://www.biodiv.org/convention/articles.asp>

Unidroit-konvensjonen om stjålne eller ulovlig eksporterte kulturobjekter (Roma 1995)

<http://www.unidroit.org/english/conventions/culturalproperty/c-cult.htm>

FNs rammekonvensjon om klimaendring (New York, 1992)

http://unfccc.int/essential_background/convention/background/items/1350.php

II. VERDENSARVLISTA

II.A Definisjon av verdensarv

Kultur- og naturarv

45. Kultur- og naturarv er definert i artikkene 1 og 2 i *verdensarvkonvensjonen*

Artikkel 1

Med "kulturarv" menes i denne konvensjonen:

minnesmerker: arkitektoniske arbeider, monumentale skulpturer og malerier, arkeologiske elementer eller konstruksjoner, innskrifter, huleboliger og sammenstillinger av kulturminner av fremragende universell verdi sett fra et historisk, kunstnerisk eller vitenskapelig synspunkt.

bygninger: grupper av frittstående eller sammenbygde bygninger som på grunn av sin arkitektur, homogenitet eller beliggenhet i landskapet, er av fremragende universell verdi sett fra et historisk, kunstnerisk eller vitenskapelig synspunkt.

steder eller områder: anlegg utført av mennesker, eller av mennesker og natur i fellesskap, og områder, som også omfatter arkeologiske utgravinger og som er av fremragende universell verdi sett fra et historisk, estetisk, etnologisk eller antropologisk synspunkt.

Artikkel 2

Med "naturarv" menes i denne konvensjonen:

naturlige særpreg, som fysiske og biologiske formasjoner eller grupper av slike formasjoner, som er av fremragende universell verdi sett fra et estetisk eller vitenskapelig synspunkt,

geologiske og fysiografiske formasjoner og klart avgrensede områder som er tilholdssted for truede arter av dyr eller planter av fremragende universell verdi sett fra et vitenskapelig synspunkt eller et bevaringssynspunkt,

naturområder eller klart avgrensede arealer av fremragende universell verdi sett fra et vitenskapelig synspunkt eller et bevaringssynspunkt, eller på grunn av sin naturlige skjønnhet.

Blandet kultur- og naturarv

46. Områder som helt eller delvis faller innenfor definisjonene av både kultur- og naturarv, slik disse lyder i artikkene 1 og 2 i *konvensjonen*, skal betraktes som "blandet kultur- og naturarv".

Kulturlandskap

47. Kulturlandskap er kulturminner og representerer "anlegg utført av mennesker og natur i fellesskap", slik definisjonen lyder i artikkel 1 i *konvensjonen*.⁴² De viser oss hvordan menneskenes samfunn og bosettingsmønster har utviklet seg over tid, under påvirkning av de fysiske begrensningene eller mulighetene som ligger i deres naturlige omgivelser og i de til enhver tid rådende sosiale, økonomiske og kulturelle kreftene, både eksternt og internt.

Løse kulturminner

48. Komiteen vil ikke vurdere nominasjoner av faste kulturminner som sannsynligvis vil gå over til å bli løse.

Fremragende universell verdi

49. Med "fremragende universell verdi" menes at den kulturelle verdien eller naturverdien er så eksepsjonell at den er grenseoverskridende og har betydning for både nålevende og framtidige generasjoner av hele menneskeheten. Derfor er permanent vern av denne arven av største viktighet for det internasjonale samfunn som helhet. Komiteen fastsetter hvilke kriterier som skal legges til grunn for å skrive områder inn på verdensarvlista.
50. Statspartene blir bedt om å nominere til verdensarvlista områder, av kulturell eller naturlig verdi, som de mener er av "fremragende universell verdi".
51. Når et område blir skrevet inn på verdensarvlista, skal komiteen utstede en erklæring om fremragende universell verdi (se punkt 154). Dette vil være den viktigste referansen for å sikre et effektivt framtidig vern og en effektiv forvaltning av verdensarvområdet.
52. Det er ikke meningen at *konvensjonen* skal sikre vern av alle områder som er av stor interesse, betydning eller verdi, men bare et selektivt utvalg av de mest framtreddende av disse sett fra et internasjonalt synspunkt. Man kan ikke regne med at et område som har nasjonal eller regional betydning, automatisk vil bli tatt opp på verdensarvlista.
53. Nominasjoner som blir lagt fram for komiteen, skal vise at statsparten er sterkt engasjert i arbeidet med å ta vare på det aktuelle kulturminnet, kulturmiljøet eller naturområdet, med de midlene statsparten har til rådighet. Et slikt engasjement skal gi seg uttrykk i at det hensiktsmessige politiske, rettslige, vitenskapelige, tekniske, administrative og økonomiske tiltak blir foreslått og vedtatt, for å beskytte området og dets fremragende universelle verdi.

⁴² Vedlegg 3

II.B En representativ, balansert og troverdig verdensarvliste

54. Komiteen skal bestrebe seg på å opprette en representativ, balansert og troverdig verdensarvliste, i samsvar med de fire strategiske målene som komiteen vedtok på sin 26. sesjon i Budapest i 2002.⁴³

Global strategi for en representativ, balansert og troverdig verdensarvliste

55. Den globale strategien for en representativ, balansert og troverdig verdensarvliste er utarbeidet for å påvise og fylle de største hullene i verdensarvlista. Dette blir gjort ved at flere land blir oppfordret til å bli statsparter til *konvensjonen*, til å utarbeide tentative lister, slik disse er definert i punkt 62, og til å nominere flere områder til verdensarvlista (se: <http://whc.unesco.org/en/globalstrategy>).⁴⁴
56. Statspartene og de rådgivende fagorganene blir, i samarbeid med sekretariatet og andre partnere, oppfordret til å delta i arbeidet med å gjennomføre den globale strategien,. For dette formålet blir det arrangert regionale og tematiske møter om den globale strategien, og komparative og tematiske studier. For å gjøre det lettere for statspartene å utarbeide tentative lister og nominasjoner, er resultatene av disse møtene og studiene er tilgjengelige for dem. Rapportene fra ekspertmøtene og studiene som er forelagt verdensarvkomiteen, er tilgjengelige på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/globalstrategy>.
57. Alt skal gjøres for å tilstrebe en rimelig balanse mellom kulturarv og naturarv på verdensarvlista.
58. Det er ikke satt noen formell begrensning på hvor mange områder som kan skrives inn på verdensarvlista.

Andre forholdsregler

59. For å fremme opprettelsen av en representativ, balansert og troverdig verdensarvliste, blir statspartene bedt om å vurdere hvorvidt kultur- og naturarven deres allerede er godt representert på lista, og, dersom de finner at det er tilfelle, blir de bedt om å bremse framleggingen av nye nominasjoner:⁴⁵
- a) gjennom frivillig å spre nominasjonene over tid, i henhold til kriterier de selv definerer, eller
 - b) ved bare å foreslå områder som faller innenfor kategorier som fremdeles er underrepresentert, eller

⁴³ *Budapest-erklæringen om verdensarven* (2002) er tilgjengelig på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/budapestdeclaration>

⁴⁴ Rapporten fra ekspertmøtet om den globale strategien og tematiske studier for en representativ verdensarvliste (20.-22. juni 1994) ble godkjent av verdensarvkomiteen på komiteens 18. sesjon (Phuket, 1994). Den globale strategien ble opprinnelig utviklet med henvisning til kulturarven. Etter anmodning fra verdensarvkomiteen ble den globale strategien seinere utvidet til også å omfatte henvisning til naturarv og kombinert kultur- og naturarv.

⁴⁵ Resolusjon vedtatt av den 12. generalforsamlingen av statsparter til konvensjonen (1999)

- c) ved å knytte alle sine nominasjoner til en nominasjon som blir lagt fram av en statspart hvis kultur- og naturarv er underrepresentert, eller
 - d) gjennom en frivillig beslutning om ikke å legge fram nye nominasjoner inntil videre.
- 60.** Statsparter hvis kultur- og naturarv av fremragende universell verdi er underrepresentert på verdensarvlista, blir anmodet om:⁴⁶
- a) å prioritere arbeidet med tentative lister og nominasjoner
 - b) å ta initiativ til og konsolidere partnerskap på regionalt nivå, basert på utveksling av teknisk ekspertise
 - c) å oppmuntre til bilateralt og multilateralt samarbeid for å øke den faglige kompetansen og den tekniske kapasiteten til institusjonene som er ansvarlige for å verne, sikre og forvalte kultur- og naturarven de er i besittelse av, og
 - d) å delta, i den grad det er mulig, på møtene i verdensarvkomiteen.
- 61.** Komiteen besluttet å bruke følgende framgangsmåte:⁴⁷
- a) å gå gjennom opp til to fullstendige nominasjoner fra hver statspart, forutsatt at minst én av nominasjonene gjelder et naturområde, og
 - b) å sette et tak på antall nominasjoner komiteen skal vurdere til 45 per år, inkludert nominasjoner som tidligere komitémøter har behandlet og sendt tilbake med anmodning om tilleggsopplysninger eller omarbeiding, utvidelser (med unntak av mindre grensejusteringer), grenseoverskridende nominasjoner og serienominasjoner,
 - c) dersom antall nominasjoner overstiger 45 per år, vil de bli prioritert i denne rekkefølgen:
 - i) nominasjoner som blir lagt fram av statsparter som ikke har noen områder på lista
 - ii) nominasjoner lagt fram av statsparter som har opp til tre områder på lista
 - iii) nominasjoner av områder som tidligere er blitt ekskludert på grunn av den årlige grensa på 45 nominasjoner, og på grunn av at disse prinsippene har blitt gjennomført
 - iv) nominasjoner av naturarvområder
 - v) nominasjoner av områder med kombinert kultur- og naturarv

⁴⁶ Resolusjon vedtatt av den 12. generalforsamlingen av statsparter til konvensjonen (1999)

⁴⁷ Vedtak 24 COM VI.2.3.3, 28 COM 13.1 og 7 EXT.COM 4B.1, 29 COM18A, 31 COM 10 og 35 COM 8B.61

- vi) nominasjoner av grenseoverskridende eller transnasjonal kultur- eller naturarv
- vii) nominasjoner fra statsparter i Afrika, Stillehavet eller Karibia
- viii) nominasjoner av områder som er fremmet av statsparter som har ratifisert verdensarvkonvensjonen i løpet av de ti siste årene
- ix) nominasjoner av områder som er fremmet av statsparter som ikke har fremmet nominasjoner de siste ti årene eller mer
- x) når man bruker dette prioriteringssystemet, skal datoen for når sekretariatets mottok hele og fullstendige nominasjoner, brukes som sekundær prioriteringsfaktor innen kategorier der antallet nominasjoner har nådd grensa komiteen har fastsatt

d) De statspartene som samarbeider om en grenseoverskridende eller transnasjonal serienominasjon, kan velge hvem av dem som skal fremme nominasjonen. Nominasjon kan bli registrert utelukkende innenfor denne statspartens rammer.

Denne beslutningen vil bli vurdert på nytt på komiteens 39. sesjon i 2015. Dette avsnittet blir satt ut i livet 2. februar 2012 for å sikre en myk overgangsperiode for alle statspartene.

II.C Forslagslister

Prosedyre og oppsett

- 62. En tentativ liste er en liste over områder på statspartens territorium, områder som statsparten vurderer at egner seg for å skrives inn på verdensarvlista. På sine tentative lister skal derfor statspartene føre opp navn på kulturminnene, kulturmiljøene eller naturområdene som de vurderer som kultur- eller naturarv av fremragende universell verdi, og som de har til hensikt å nominere i årene som kommer.⁴⁸
- 63. Nominasjoner til verdensarvlista blir ikke tatt opp til vurdering dersom de nominerte områdene ikke allerede er satt opp på statspartens tentative liste.⁴⁹
- 64. Statspartene blir bedt om å utarbeide sine tentative lister i samarbeid med et bredt spekter av interessenter, blant annet de som forvalter områdene, lokale og regionale myndigheter, lokalsamfunn, frivillige organisasjoner og andre interesserte parter og partnere.
- 65. Statspartene skal presentere sine tentative lister for sekretariatet, fortrinnsvis minst ett år før nominasjonen blir fremmet. Partene blir oppfordret til å gå gjennom sine tentative lister på nytt og legge dem fram igjen for sekretariatet minst én gang hvert tiende år.

⁴⁸ Artikkel 1 og 2 og artikkel 11 nr. 1 i *verdensarvkonvensjonen*

⁴⁹ Vedtak 24COM para.VI.2.3.2

66. Stats partene blir bedt om å legge fram sine tentative lister på engelsk eller fransk, og de blir bedt om å bruke standardoppsettet i vedlegg 2, som inneholder navn på kulturminnet, kulturmiljøet eller naturområdet, dets geografiske beliggenhet, en kort beskrivelse av det og en redegjørelse for hvorfor det er av fremragende universell verdi.
67. Den undertegnede originalen til den fullstendige oppdaterte tentative lista skal sendes til:

UNESCO World Heritage Centre
7 Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
Frankrike
Tlf.: +33 (0) 1 4568 1136
E-post: wh-tentativelists@unesco.org

68. Når Unescos verdensarvsenter har mottatt de tentative listene fra statspartene, vil det sjekke om dokumentasjonen er i samsvar med vedlegg 2. Hvis dokumentasjonen ikke er i samsvar med vedlegg 2, vil verdensarvsenteret sende alt tilbake til statsparten. Når all informasjonen er skaffet til veie, blir den tentative lista registrert av sekretariatet og sendt videre til de relevante rådgivende fagorganene til informasjon. En oversikt over alle innsendte tentative listene blir hvert år lagt fram for komiteen. Sekretariatet skal, i samråd med de berørte statspartene, oppdatere arkivene og fjerne fra den tentative lista områder som er skrevet inn på verdensarvlista, og nominerte områder som ikke har nådd opp.⁵⁰
69. Statspartenes tentative lister er tilgjengelige på internettadressen⁵¹
<http://whc.unesco.org/en/tentativelists>

Tentative lister som planleggings- og evalueringsverktøy

70. Siden den gir en indikasjon om framtidige nominasjoner, er den tentative lista et nyttig og viktig planleggingsverktøy for statspartene, verdensarvkomiteen, sekretariatet og de rådgivende fagorganene.
71. For å finne ut hva som mangler på verdensarvlista, blir statspartene oppfordret til å sette seg inn i analysene av verdensarvlista og den tentative lista, utarbeidet av ICOMOS og IUCN på anmodning fra komiteen. Disse analysene kan være til stor hjelp for statspartene når de sammenligner tema, regioner, geokulturelle grupperinger og biogeografiske områder i forbindelse med arbeidet med å vurdere potensielle verdensarvområder.⁵²
72. Statspartene blir også bedt om å konsultere de spesifikke tematiske studiene som de rådgivende fagorganene gjennomfører (se punkt 147). Disse studiene er basert på en

⁵⁰ Vedtak 7 EXT.COM 4A

⁵¹ Vedtak 27 COM 8A

⁵² Vedtak 24 COM para.VI.2.3.2(ii)

Dokumentene WHC-04/28.COM/13.B I og II

<http://whc.unesco.org/archive/2004/whc04-28com-13b1e.pdf> og

<http://whc.unesco.org/archive/2004/whc04-28com-13b2e.pdf>

gjennomgang av de tentative listene fra statspartene og på rapporter fra møter som blir holdt om samordning av de tentative listene, samt på andre tekniske studier som de rådgivende fagorganene og andre kompetente organisasjoner og personer gjennomfører.⁵³ En liste over studier som allerede er gjennomført, er tilgjengelig på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/globalstrategy>.

73. Statspartene blir oppfordret til å samordne de tentative listene sine regionalt og tematisk. Samordning av tentative lister er en prosess der statsparter, med bistand fra de rådgivende fagorganene, kollektivt vurderer sine respektive tentative lister for å finne skjevheter og identifisere felles tema. En slik samordning kan gjøre de tentative listene bedre, kan føre til nye nominasjoner fra partene og kan resultere i at grupper av konvensjonsparter samarbeider om å utarbeide nominasjoner.

Bistand og kompetanseutvikling til statspartene i forbindelse med utarbeidingen av tentative lister

74. For å få gjennomført den globale strategien, kan det være behov for at flere statsparter samarbeider om kompetanseutvikling og opplæring, for på den måten å skaffe seg sakkunnskap, eller styrke den kunnskapen de allerede har, når det gjelder å utarbeide, oppdatere og samordne tentative lister og å utarbeide nominasjoner.
75. Statspartene kan søke om internasjonal bistand til å utarbeide, oppdatere og samordne tentative lister (se kapittel VII).
76. Når det blir sendt ekspertgrupper for å vurdere områder, vil de rådgivende fagorganene og sekretariatet benytte anledningen til å holde regionale opplæringsseminar, for å bistå underrepresenterte stater med kunnskap om hvordan man utarbeider tentative lister og nominasjoner.⁵⁴

II.D Kriterier for vurdering av om et område har fremragende universell verdi⁵⁵

77. Komiteen mener at et område har fremragende universell verdi (se punktene 49-53) dersom det tilfredsstillende ett eller flere av kriterier under. Nominerte områder skal:
- i) representere et mesterverk av menneskelig skaperkraft
 - ii) kunne vise til hvordan viktige menneskelige verdier har blitt utvekslet innen et gitt tidsrom eller innen et kulturelt område - verdier som viser utviklingen innen arkitektur eller teknologi, monumentalkunst, byplanlegging eller landskapsutforming
 - iii) være et unikt, eller i alle fall eksepsjonelt, vitnesbyrd om en kulturtradisjon eller en sivilisasjon som enten fortsatt lever, eller som er forsvunnet

⁵³ De tematiske studiene er forskjellige fra den komparative analysen som statspartene skal utarbeide når de nominerer områder til verdensarvlista (se punkt 132).

⁵⁴ Vedtak 24COM VI.2.3.5(ii)

⁵⁵ Disse kriteriene ble tidligere presentert som to separate sett kriterier: kriterier i) - vi) for kulturarv og kriterier i) - iv) for naturarv. Det 6. ekstraordinære møtet i verdensarvkomiteen besluttet at de ti kriteriene skulle slås sammen (Vedtak 6 EXT.COM 5.1)

- iv) være et fremragende eksempel på en bygningstype, et arkitektonisk eller teknologisk miljø eller et landskap som illustrerer en viktig fase eller viktige faser av menneskenes historie
- v) være et fremragende eksempel på en tradisjonell bosetting eller tradisjonell bruk av land eller sjø, som er representativ for en kultur (eller flere kulturer), eller for menneskelig sameksistens med omgivelsene, særlig dersom den er truet som følge av irreversible endringer
- vi) være direkte eller nært forbundet med begivenheter eller levende tradisjoner, med ideer eller tro, eller med kunstneriske og litterære arbeider av fremragende universell betydning. (Komiteen mener at dette kriteriet fortrinnsvis bør brukes sammen med andre kriterier)
- vii) omfatte enestående naturfenomener eller områder med eksepsjonelt vakker natur og estetisk verdi
- viii) være fremragende eksempler som representerer viktige faser av jordas historie, herunder vitnesbyrd om den biologiske evolusjonen, viktige pågående geologiske prosesser som former landskapet, eller viktige geomorfologiske eller fysiografiske elementer
- ix) være fremragende eksempler som representerer pågående økologiske og biologiske prosesser, som er viktige for utviklingen av jord-, ferskvanns- eller kystøkosystemer, eller marine økosystemer, og plante- eller dyresamfunn
- x) inneholde de viktigste og mest betydningsfulle naturlige habitatene for bevaring av biologisk mangfold, herunder slike som omfatter truede arter, som har fremragende universell verdi sett fra et vitenskapelig eller bevaringsmessig synspunkt

78. For at et kulturminne, kulturmiljø eller naturområde skal anses å være av fremragende universell verdi, må det også tilfredsstillende kravene til integritet eller autentisitet, og det må ha et tilfredsstillende system for vern og forvaltning som sikrer at det blir tatt vare på.

II.E Integritet og autentisitet⁵⁶

Autentisitet

79. Områder som nomineres under *kriteriene i) til vi) (kulturarv)* må tilfredsstillende kravene til autentisitet. Vedlegg 4, som inneholder Nara-dokumentet om autentisitet, gir et praktisk grunnlag for å vurdere autentisiteten til slike områder. Dette er summarisk gjengitt nedenfor.

⁵⁶ Krav om integritet gjelder både kultur- og naturarv. Krav om autentisitet gjelder bare kulturarv.

- 80.** Evnen til å forstå verdien som tilskrives kultur- eller naturarven, avhenger av i hvilken grad kildene til informasjon om denne verdien kan anses som troverdige eller sannferdige. Når det gjelder opprinnelige og senere karakteristikk av kulturarven, er kunnskap om og innsikt i disse informasjonskildene, og deres betydning helt nødvendige for å kunne vurdere alle aspektene ved autentisiteten.
- 81.** Vurderingene av et kulturminnes verdi og av troverdigheten til de aktuelle informasjonskildene, kan variere fra kultur til kultur, og til og med innenfor samme kultur. Den respekten alle kulturer har krav på, tilsier at kulturarven må vurderes og bedømmes først og fremst innenfor den kulturelle sammenhengen som den tilhører.
- 82.** Avhengig av hvilken type kulturarv det dreier seg om, og den kulturelle sammenheng den inngår i, kan et område sies å oppfylle kravene til autentisitet dersom dets kulturelle verdi (slik den kommer til uttrykk i de foreslåtte nominasjonskriteriene) er uttrykt på en sannferdig og troverdig måte gjennom et utvalg av kjennetegn, som inkluderer:
- form og design,
 - materialer og substans,
 - bruk og funksjon,
 - tradisjoner, teknikker og forvaltningssystemer,
 - beliggenhet og omgivelser,
 - språk og andre former for immateriell kulturarv,
 - ånd og følelse, og
 - andre indre og ytre faktorer
- 83.** Det er ikke enkelt å si i praksis hva som kjennetegner ånd og følelse i forbindelse med krav til autentisitet, men de er likevel viktige indikatorer når det gjelder å bedømme et områdes særpreg og stedsfølelse, for eksempel i samfunn som holder på tradisjoner og stabilitet i kulturen.
- 84.** Bruken av alle disse kildene gjør det mulig å utdype de spesifikke kunstneriske, historiske, sosiale og vitenskapelige aspektene ved kulturarven som blir vurdert. Med "informasjonskilder" menes alle fysiske, skriftlige, muntlige og figurative kilder, kilder som gjør det mulig å sette seg inn i kulturarvens natur, særegenheter, betydning og historie.
- 85.** Når kravene til autentisitet blir vurdert i forbindelse med at en nominasjon blir utarbeidet, skal statsparten først identifisere alle relevante og signifikante kjennetegn på autentisitet. Erklæringen om autentisitet skal bedømme i hvilken grad autentisiteten er til stede i, eller blir uttrykt gjennom, hvert av disse signifikante kjennetegnene.
- 86.** Når det gjelder autentisitet, kan en rekonstruksjon av arkeologiske rester av historiske bygninger eller områder bare godtas under helt spesielle omstendigheter. En rekonstruksjon er bare akseptabel når den skjer på grunnlag av fullstendig og detaljert dokumentasjon. Den skal ikke være basert på antakelser.

Integritet

87. Alle områder som blir nominert til verdensarvlista, skal tilfredsstillere kravet til integritet.⁵⁷
88. Integritet er et mål for hvor hel og intakt kultur- eller naturarven og dens kjennetegn er. Å undersøke integriteten innebærer derfor å vurdere i hvilken grad området:
- inneholder alle elementene som må være til stede for å uttrykke områdets fremragende universelle verdi
 - er tilstrekkelig stort til, på en helhetlig måte, å sikre at representativiteten når det gjelder de prosessene og elementene som utgjør området verdi
 - lider under negative virkninger av utvikling eller vanskjøtsel

Dette skal formidles gjennom en erklæring om integritet.

89. Når det gjelder områder som blir nominert under kriteriene i) til vi), skal deres fysiske struktur eller signifikante særpreg være i god stand, og forfallsprosesser under kontroll. En vesentlig del av elementene som er nødvendige for å kunne uttrykke områdets helhetlige verdi, skal være med. Videre skal også alle relasjoner og dynamiske funksjoner som finnes i kulturlandskap, historiske byer eller andre levende områder, og som er viktige for deres særpreg, være holdt ved like.⁵⁸
90. De biofysiske prosessene og landformasjonene skal være relativt intakte i alle områdene som blir nominert på grunnlag av *kriteriene vii) til x) (naturarv)*. Imidlertid må man erkjenne at ikke noe område er helt uberørt, at alle naturområder er i dynamiske, noe som til en viss grad innebærer kontakt med mennesker. Det foregår ofte menneskelig virksomhet i naturområder, blant annet aktiviteter som er en del av livet i tradisjonelle samfunn og lokalsamfunn. Slike aktiviteter kan være forenlige med områdets fremragende universelle verdi, dersom de er økologisk forsvarlige.
91. I tillegg er det definert et eget krav til integritet for hvert av kriteriene for områder nominert under *kriteriene vii) til x) (naturarv)*.
92. Områder som blir foreslått under *kriterium vii) (naturarv)* skal ha fremragende universell verdi og skal inkludere områder som er viktige for å kunne opprettholde dets naturskjønnhet. For eksempel vil et område som i stor grad har sin verdi som et naturskjønt område knyttet til en foss, oppfylle kravet til integritet dersom det omfatter tilgrensende nedbørsfelt og tilsigsområder, som er helt nødvendige for å kunne opprettholde områdets estetiske kvaliteter.
93. Områder som blir foreslått under *kriterium viii) (naturarv)* skal inneholde alle eller de fleste av de viktigste, innbyrdes sammenhengende og innbyrdes avhengige elementene i sine naturlige sammenhenger. For eksempel vil et "istids"område oppfylle kravet til integritet dersom det inkluderer området med fast snødekke, selve isbreen og

⁵⁷ Vedtak 20 COM IX.13

⁵⁸ Eksempler på hvordan kravene til integritet for områder som er nominert under kriteriene i) til vi) skal brukes, blir utarbeidet.

eksempler på spor isen har avsatt i fast fjell, løsmasseavsetninger og innvandring av plante- og dyrearter (for eksempel skuringsstriper, morener og stadier av pionersuksesjoner). Når det gjelder vulkaner, må seriene av magmatiske bergarter være komplette, og alle eller de fleste variantene av bergarter formet av lavastrømmer og typer av vulkanutbrudd, skal være representert.

94. Områder som blir foreslått under *kriterium ix* (*naturarv*) skal være tilstrekkelig størrelse store og skal inneholde elementene som er nødvendige for å vise de viktigste aspektene ved prosesser som er viktige for langsiktig bevaring av økosystemene og det biologiske mangfoldet områdene rommer. Et område med tropisk regnskog vil for eksempel oppfylle kravet til integritet dersom det strekker seg over et område med en viss variasjon i høyde over havet, forskjeller i topografi, jordtyper og mosaikk og områder med naturlig gjenvekst. På samme måte skal for eksempel et korallrev omfatte tang-, sjøgress- og mangroveøkosystemer eller andre tilgrensende økosystemer som regulerer tilførselen av næringsstoffer og sedimenter til revet.
95. Områdene som blir foreslått under kriterium x) skal være de som har størst betydning for bevaringen av det biologiske mangfoldet. Det er stort sett bare områdene med størst biologisk mangfold eller de som biologisk sett er mest representative, som er egnet til å tilfredsstillende dette kriteriet. Områdene skal omfatte habitater som kan opprettholde det mangfold av fauna og flora som er karakteristisk for den biogeografiske regionen og de økosystemene som blir vurdert. En tropisk savanne vil for eksempel oppfylle kravet til integritet dersom den omfatter en komplett forekomst av sameksisterende planteetere og planter. Økosystemet på en øy bør omfatte habitater som tar vare på alle de endemiske artene som er på øya. Et område som inneholder et stort spekter av arter, skal være stort nok til å omfatte habitatene som er nødvendige for å sikre levedyktige populasjoner av disse artene. For et område som inneholder vandrende arter, er det viktig at sesongmessige forplantningsområder og hekkeplasser, samt trekkveier, blir skjermet på tilfredsstillende vis.

II.F Vern og forvaltning

96. Vern og forvaltning av verdensarvområdene skal sikre at områdets fremragende universelle verdi og dets grunnlag for integritet eller autenticitet i framtida blir opprettholdt eller styrket, sammenliknet med hvordan det var da området ble skrevet inn på Verdensarvlista. En oversikt over områdenes generelle tilstand, og dermed også deres fremragende universelle verdi, skal lages innen rammen av en prosess for å overvåke verdensarvområder, slik det er spesifisert i retningslinjene.⁵⁹
97. Alle områder som er skrevet inn på verdensarvlista, skal ha tilfredsstillende langsiktig vern og forvaltning basert på lover, forskrifter, institusjoner eller tradisjoner, som skal sikre at de blir tatt vare på. Dette vernet innebærer at grensene skal være tilstrekkelig markert. På samme måte skal statspartene også godtgjøre at de nominerte områdene er bevart på en tilfredsstillende måte på nasjonalt, regionalt og kommunalt plan, eller i henhold til tradisjon. Sammen med nominasjonene skal de legge ved relevante dokumenter, der det blir gjort klart rede for hvordan områdene blir tatt vare på.

⁵⁹ Prosessen med å overvåke verdensarvområder slik den er spesifisert i retningslinjene, består av to typer rapportering, forsterket overvåking (se punktene 169-176) og periodisk rapportering (se punktene 199-210).

Vern gjennom lover, forskrifter og avtaler

98. Tiltak i form av lover og forskrifter på nasjonalt og lokalt plan skal sikre at området overlever og blir vernet mot en utvikling og endringer som kan ha negativ virkning på dets fremragende universelle verdi, integritet eller autentisitet. Statspartene skal også sørge for at disse lovene og forskriftene blir håndhevet fullt ut og på en effektiv måte.

Grenser for effektivt vern

99. En viktig forutsetning for å kunne opprette et effektivt vern for de nominerte områdene, er at grenselinjene blir trukket opp. Grensene skal trekkes slik at området fremragende universelle verdi og dets integritet (gjelder både kultur- og naturarv) eller autentisitet (gjelder bare kulturarv) kommer fullt ut til uttrykk.
100. Når det gjelder områder som blir nominert under *kriteriene i) til vi) (kulturarv)*, skal grensene trekkes slik at de inkluderer alle områder og kjennetegn som er direkte og konkrete uttrykk for områdets fremragende universelle verdi. Videre skal også de områder med som i lys av framtidige forskningsmuligheter har potensial til å bidra til og øke forståelsen for denne verdien.
101. Når det gjelder områder som blir nominert under *kriteriene vii) til x) (naturarv)*, skal grensene gjenspeile de arealmessige behovene til habitatene, artene, prosessene eller naturfenomenene som danner grunnlaget for at områdene ble skrevet inn på verdensarvlista. Grensene skal trekkes slik at de også inkluderer et areal som går ut over det området som har fremragende universell verdi, slik at det blir stort nok til å verne områdets verdier som verdensarv mot virkningen av menneskelige inngrep og av bruken av ressurser utenfor det nominerte området.
102. Grensene for det nominerte området kan falle sammen med grensene for ett eller flere eksisterende eller foreslåtte verneområder, som nasjonalparker eller naturreservater, biosfæreservater eller vernede historiske områder. Selv om slike etablerte verneområder kan bestå av flere forvaltningssoner, kan det være nok at bare noen av dem tilfredsstiller kriteriene for å komme inn på verdensarvlista.

Buffersoner

103. Dersom det er nødvendig for å bevare området på en forsvarlig måte, skal det opprettes en tilstrekkelig stor buffersone.
104. En buffersone er et område som omgir det nominerte området, og som har komplementære lovfestede eller tradisjonsbestemte restriksjoner når det gjelder bruk og utvikling, slik at det gir det nominerte området ekstra beskyttelse. Sonen skal omfatte det nominerte områdets umiddelbare omgivelser, viktige utsyn og andre områder eller kjennetegn som har en viktig funksjon som støtte for og vern av området. Hvilket område buffersonen skal bestå av, skal fastsettes gjennom egnete mekanismer i hvert enkelt tilfelle. Nominasjonen skal inneholde nærmere opplysninger om buffersonens størrelse og egenskaper, og om autorisert bruk av sonen. I tillegg skal det følge med et kart som viser de nøyaktige grensene for området og buffersonen.

- 105.** Nominasjonen skal også inneholde en oversiktlig redegjørelse som forklarer hvordan buffersonen verner det nominerte området.
- 106.** Dersom det ikke er foreslått noen buffersone, skal nominasjonen inneholde en erklæring som gjør rede for hvorfor det ikke er nødvendig med en slik sone.
- 107.** Selv om en buffersone vanligvis ikke er en del av det nominerte området, skal alle endringer av buffersonen etter at området er skrevet inn på verdensarvlista, godkjennes av verdensarvkomiteen. Det samme gjelder dersom det blir opprettet en buffersone rundt området. (Se punkt 164 og vedlegg 11.) Det å opprette en buffersone etter at området er skrevet inn, blir vanligvis sett på som en mindre grenseendring.⁶⁰

Forvaltningssystemer

- 108.** Alle de nominerte områdene skal ha en hensiktsmessig forvaltningsplan eller et annet dokumentert forvaltningssystem som skal spesifisere hvordan områdets fremragende universelle verdi skal tas vare på, fortrinnsvis gjennom at flere forskjellige interessegrupper bidrar.
- 109.** Formålet med et forvaltningssystem er å sikre at det nominerte området blir effektivt bevart på vegne av nålevende og framtidige generasjoner.
- 110.** Hva som er et effektivt forvaltningssystem, avhenger av type område, dets egenskaper og behov, og dets kulturelle og naturlige omgivelser. Forvaltningssystemene kan variere avhengig av kulturelle perspektiver, de tilgjengelige ressursene og andre faktorer. Det kan omfatte tradisjonelle måter å gjøre ting på, eksisterende urbane eller regionale planleggingsverktøy og andre metoder, både formelle og uformelle. Det er viktig med en konsekvensutredning for alle verdensarvområdene.
- 111.** For å få med det mangfoldet omtalt ovenfor, kan vanlige elementer i et effektivt forvaltningssystem omfatte:
- a) en grundig felles forståelse for området blant alle interessenter
 - b) en arbeidssyklus bestående av planlegging, gjennomføring, tilsynsføring, evaluering og tilbakemelding
 - c) overvåking og vurdering av konsekvensene av utviklingstrender, endringer og foreslåtte inngrep
 - d) medvirkning fra partnere og interessenter
 - e) tildeling av nødvendige ressurser
 - f) kompetansebygging, og
 - g) en korrekt og klar beskrivelse av hvordan forvaltningssystemet fungerer.

⁶⁰ Når det gjelder transnasjonale eller grenseoverskridende områder, må alle endringer godkjennes av alle de berørte statspartene.

112. En effektiv forvaltning innebærer en syklus av aktiviteter på kort, mellomlang og lang sikt for å sikre, ta vare på og formidle det nominerte kulturminnet, kulturmiljøet eller naturområdet. For å kunne styre utviklingen over tid og sikre at alle aspektene ved områdets fremragende universelle verdi blir tatt vare på, er det viktig å planlegge og forvalte området på en helhetlig måte. Dette innebærer mer enn å lage en buffersone.
113. I forbindelse med oppfølgingen av *konvensjonen*, har verdensarvkomiteen etablert en prosedyre for forsterket overvåking (se kapittel IV) og en for periodisk rapportering (se kapittel V).
114. Når det gjelder serienominasjoner, er det viktig å ha et forvaltningssystem eller fremgangsmåter som sikrer en samordnet forvaltning av de enkelte komponentene. Dette skal dokumenteres i forbindelse med nominasjonen (se punktene 137-139).
115. I noen tilfeller er ikke er en forvaltningsplan eller et annet forvaltningssystem på plass når nominasjonen blir sendt inn for at verdensarvkomiteen skal vurdere den. Da skal den aktuelle statsparten angi når en slik forvaltningsplan eller -system vil være på plass, og hvordan statsparten planlegger å skaffe til veie ressursene som trengs for dette arbeidet. Statsparten skal også legge fram dokumentasjon som skal tjene som veiledning for forvaltningen av området inntil en forvaltningsplan er på plass.
116. Dersom et nominert verdensområdes iboende kvaliteter blir truet av menneskelig aktivitet, men på en slik måte at området likevel tilfredsstillende kriteriene og kravene til autentisitet eller integritet, slik de er omtalt i punktene 78-95, skal det legges fram en handlingsplan som skisserer de nødvendige mottiltakene. En slik plan skal legges fram sammen med nominasjonsdokumentene. Dersom statsparten ikke gjennomfører de framlagte mottiltakene innenfor den tidsrammen parten selv har angitt, vil komiteen vurdere å stryke området fra lista, i samsvar med prosedyren komiteen har vedtatt (se kapittel IV.C).
117. Statspartene er forpliktet til å forvalte verdensarvområdet på en effektiv måte. Partene skal gjøre dette i nært samarbeid med dem som forvalter området, organisasjonen som har forvaltningsansvaret, og andre partnere, samt andre som deltar i forvaltningen av området.
118. Komiteen anbefaler at statspartene tar risikoberedskap inn som et element i forvaltningsplanene sine og opplæringsstrategiene for verdensarvområdet.⁶¹

Forsvarlig bruk

119. Et verdensarvområde kan godt bli gjenstand for forskjellige former for bruk, både tradisjonelle og nye, så lenge de er økologisk og kulturelt forsvarlige. Men statsparten og partnerne må passe på at bruken ikke får en negativ innvirkning på områdets fremragende universelle verdi, integritet eller autentisitet. Det er viktig at all bruk er økologisk og kulturelt forsvarlig. Når det gjelder en del områder, vil ikke menneskelig bruk være hensiktsmessig. Lov, politikk og strategier som påvirker verdensarvområder må sikre at områdets fremragende universelle verdi blir bevart. De må videre støtte opp under arbeidet med å ta vare på kultur- og naturarven i bred

⁶¹ Vedtak 28 COM 10B.4

forstand og oppfordre og oppmuntre de involverte kommunene og de øvrige aktørene til å ta aktivt del i arbeidet. Dette er nødvendig for å sørge at området blir sikret, tatt vare på, forvaltet og formidlet på en bærekraftig måte.

III. PROSEDYRE FOR OPPTAK AV OMRÅDER PÅ VERDENSARVLISTA

III.A Utarbeiding av nominasjoner

- 120.** Nominasjonsdokumentet er det viktigste grunnlaget komiteen har for å vurdere om et område skal skrives inn på verdensarvlista. Alle relevante opplysninger skal være med i nominasjonsdokumentet, og dokumentet skal inneholde referanser til informasjonskildene.
- 121.** Vedlegg 3 veileder statspartene i hvordan de skal utarbeide nominasjoner for ulike typer områder.
- 122.** Før en statspart begynner å utarbeide en nominasjon for et område som parten ønsker skal bli skrevet inn på verdensarvlista, skal den gjøre seg kjent med nominasjonssyklusen, som er beskrevet i punkt 168. Det er ønskelig at parten først begynner arbeidet med å finne ut om området har et potensial for å rettfærdiggjøre at det er av fremragende universell verdi, herunder dets integritet eller autensitet, før arbeidet med å utarbeide et fullt nominasjonsdokument begynner. Dette er viktig fordi arbeidet kan være både kostbart og tidkrevende. Et slikt forberedende arbeid kan inkludere innsamling av tilgjengelig informasjon om området, tematiske undersøkelser, undersøkelser av de potensielle, fremragende universelle verdiene som ligger i området, inkludert dets integritet eller autensitet, eller en innledende, komparativ undersøkelse av området i en bredere, global eller regional sammenheng, inkludert en analyse basert på gapstudiene de rådgivende fagorganene har produsert.⁶² Et slikt arbeid vil gjøre det lettere å gjennomføre en mulig nominasjon på et tidlig stadium og unngå å bruke ressurser på nominasjoner som det er lite sannsynlig vil komme gjennom. Statspartene kan gjerne kontakte de rådgivende fagorganene og Unescos verdensarvsenter for å be om informasjon og veiledning.
- 123.** Det er viktig at lokale krefter deltar i nominasjonsprosessen, slik at de blir i stand til å dele ansvaret for å vedlikeholde området med statsparten. Statspartene blir oppfordret til å la et bredt spekter av interessenter medvirke under nominasjonsprosessen, herunder forvaltere, lokale og regionale myndigheter, lokalsamfunn, frivillige, ikke-statlige organisasjoner og andre interesserte parter.
- 124.** Statspartene kan be om bistand til å utarbeide nominasjoner, slik det er gjort rede for i kapittel VII.E.
- 125.** Statspartene blir oppfordret til å kontakte sekretariatet, som kan bistå dem gjennom hele nominasjonsprosessen.
- 126.** Sekretariatet kan også tilby:

⁶² Her er ikke teksten (på engelsk) oppdatert etter kravene som blir satt for at et område kan bli skrevet inn på den tentative lista.

- a) bistand til å finne egnede kart og fotografier og de nasjonale organisasjonene som kan hjelpe til med å få tak i disse
 - b) eksempler på vellykkete nominasjoner, forvaltning og lovbestemmelser
 - c) veiledning i arbeidet med å utarbeide nominasjoner for ulike typer områder, som for eksempel kulturlandskap, byer, kanaler og kulturarvsveier (se vedlegg 3)
 - d) veiledning i arbeidet med å utarbeide serienominasjoner og nominasjoner av grenseoverskridende områder (se punktene 134-139).
- 127.** Dersom statspartene ønsker det, kan de innen **30. september** året før, legge utkast til nominasjoner fram for sekretariatet, som skal gå gjennom dem og komme med kommentarer før det blir lagt endelig fram innen 1. februar (se punkt 168). Dette framlegget skal inkludere kart som viser grensene for det foreslåtte området. Disse utkastene skal presenteres enten elektronisk eller i skriftlig form (bare ett eksemplar uten andre vedlegg enn kartene). Uansett om det blir lagt fram elektronisk eller skriftlig, skal det legges ved et følgebrev.
- 128.** Nominasjoner kan legges fram **på et hvilket som helst tidspunkt i løpet av året**, men sekretariatet vil, i løpet av det påfølgende året, bare vurdere nominasjonene som er "fullstendige" (se punkt 132), og som er mottatt av sekretariatet **innen 1. februar**.⁶³ Bare nominasjoner av områder som står på statspartens tentative liste vil bli vurdert av komiteen (se punkt 63 og 65).

III.B Nominasjonenes form og innhold

- 129.** Nominasjoner for å skrive områder inn på verdensarvlista skal utarbeides i samsvar med oppsettet som er vist i vedlegg 5.
- 130.** Oppsettet omfatter følgende punkter:
1. identifisering av området
 2. beskrivelse av området
 3. begrunnelse for hvorfor området bør skrives inn på verdensarvlista
 4. områdets tilstand og faktorer som innvirker på det
 5. vern og forvaltning
 6. overvåking
 7. dokumentasjon
 8. kontaktinformasjon til ansvarlige myndigheter
 9. underskrift på vegne av statsparten(e)
- 131.** Nominasjoner til verdensarvlista blir først og fremst vurdert etter innhold, og ikke så mye etter hvordan de ser ut.
- 132.** For at en nominasjon skal kunne bli vurdert som "**fullstendig**", må følgende krav være oppfylt (se veiledning i vedlegg 5):

⁶³ Dersom 1. februar faller i en helg, må nominasjonene være mottatt seinest kl 17 GMT fredagen før.

1. Identifisering av området

Grensene rundt det nominerte området skal være tydelig angitt, og det skal være et klart skille mellom det nominerte området og en eventuell buffersone (se punktene 103-107). Kartene skal være så detaljerte at de viser nøyaktig hvilket land- eller sjøområde som er nominert (se forklaring i note til del 1.e i vedlegg 5). Det skal legges ved oppdaterte, offisielle topografiske kart (dersom slike finnes) med forklaringer som tydelig beskriver områdets grenser og eventuelle buffersoner. En nominasjon skal anses som "ufullstendig" dersom den ikke inneholder klart definerte grenser.

2. Beskrivelse av området

Beskrivelsen av området skal omfatte identifiseringen av området og en oversikt over dets historie og utvikling. Alle komponenter som er tatt med på kartet, skal identifiseres og beskrives. Spesielt når det gjelder serienominasjoner, skal hver enkelt komponent beskrives tydelig.

Områdets historie og utvikling skal beskrive hvordan det har fått sin nåværende form, og hvilke signifikante endringer det har gjennomgått. Denne informasjonen skal inneholde de fakta som er nødvendige for å støtte og gi substans til argumentet om at området tilfredsstillende kriteriene for fremragende universell verdi og kravene til integritet eller autentisitet.

3. Begrunnelse for hvorfor området bør skrives inn på verdensarvlista

Dette punktet skal gjøre rede for hvilke verdensarvkriterier (se punkt 77) området er nominert under. Det skal foreligge et klart formulert argument for bruken av hvert kriterium. På grunnlag av kriteriene skal statsparten utarbeide et forslag til en erklæring om fremragende universell verdi for området (se punktene 49-53 og punkt 155), der det blir gjort rede for hvorfor man mener at området fortjener å bli skrevet inn på verdensarvlista. Det skal også presenteres en komparativ analyse av området, som sammenligner det med lignende områder, med eller uten verdensarvstatus, både på nasjonalt og internasjonalt plan.⁶⁴ Den komparative analysen skal gjøre rede for det nominerte områdets betydning i nasjonal og internasjonal sammenheng. Erklæringer om integritet eller autentisitet skal også legges fram, og disse skal vise hvordan området tilfredsstillende kravene som er satt opp i punktene 78-95.⁶⁵

4. Områdets tilstand og faktorer som innvirker på det

Dette punktet skal inneholde nøyaktig informasjon om områdets aktuelle tilstand (herunder informasjon om dets fysiske tilstand og bevaringstiltak som er satt i verk). Det skal også inneholde en beskrivelse av faktorene som påvirker området (inkludert farer som truer det). Opplysningene som blir gitt under dette punktet, utgjør grunnlagsdataene som er nødvendige for at man i framtida skal kunne føre tilsyn med hvordan det nominerte området blir tatt vare på.

⁶⁴ De komparative analysene som statspartene utarbeider, må ikke forveksles med de tematiske studiene som de rådgivende fagorganene utarbeider på oppdrag fra komiteen (se punkt 148 nedenfor).

⁶⁵ Vedtak 7 EXT.COM 4A

5. Vern og forvaltning

Vern: Punkt 5 skal inneholde en liste over de tiltakene i form av lover, forskrifter, avtaler, planer, institusjonelle tiltak eller tradisjoner som er mest relevante for å verne området, og legge fram en detaljert analyse av hvordan disse tiltakene virker. Tekstene til lovene, forskriftene, avtalene, planene eller de institusjonelle tiltakene, eller et sammendrag av disse, skal også legges ved, på engelsk eller fransk.

Forvaltning: En hensiktsmessig forvaltningsplan eller en annen form for forvaltningssystem er helt grunnleggende og skal legges fram i forbindelse med nominasjonen. Det forventes også at det blir gitt forsikringer om en effektiv gjennomføring av forvaltningsplanen eller andre forvaltningssystemer.

En kopi av forvaltningsplanen eller en dokumentasjon av forvaltningssystemet skal legges ved nominasjonen. Dersom forvaltningsplanen bare foreligger på et annet språk enn engelsk eller fransk, skal det legges ved en detaljert beskrivelse av punktene i planen på engelsk eller fransk.

Det skal legges ved en detaljert analyse av eller forklaring til forvaltningsplanen eller det dokumenterte forvaltningssystemet.

En nominasjon som ikke inneholder dokumentene som er nevnt over, anses som ufullstendig, med mindre det er lagt ved andre dokumenter som skal tjene som veiledning for forvaltningen av området inntil forvaltningsplanen er på plass, slik det er gjort rede for i punkt 115.

6. Overvåking

Statspartene skal gjøre rede for de viktigste indikatorene som er på plass eller som man foreslår for å måle og vurdere områdets tilstand, og opplyse om faktorer som påvirker det, bevaringstiltak, hvor ofte området blir inspisert og de ansvarlige myndighetenes identitet.

7. Dokumentasjon

All dokumentasjon som er nødvendig for å underbygge nominasjonen, skal legges ved. I tillegg til det som er nevnt over, skal denne også omfatte a) bilder av en kvalitet som egner seg for trykking (digitale bilder (minimum 300 dpi), 35 mm lysbilder og, dersom det er nødvendig, en supplerende film, video eller annet audiovisuelt materiale) og b) en fortegnelse over bilder og audiovisuelt materiale og et autorisasjonsskjema (se vedlegg 5, punkt 7a). Nominasjonsteksten skal oversendes både på papir og i elektronisk form (fortrinnsvis Word eller pdf-format).

8. Kontaktinformasjon til ansvarlige myndigheter

Detaljert kontaktinformasjon til ansvarlige myndigheter, skal legges ved.⁶⁶

9. Underskrift på vegne av statsparten

⁶⁶ Kommentar fra Klima- og miljødepartementet: Se også vedlegg 5. Her er det ikke sammenheng mellom punkt 132-8 og vedlegg 5 – oppsummering.

Nominasjonen skal avsluttes med originalunderskriften til en embetsmann som har fullmakt fra statsparten til å undertegne.

10. Antall trykte kopier som kreves (inkludert kart og vedlegg)

- nominasjoner av kulturarv (med unntak av kulturlandskap): to identiske kopier
- nominasjoner av naturområder og kulturlandskap: tre identiske kopier
- nominasjoner av blandet kultur- og naturarv: fire identiske kopier

11. Papirkopier og elektronisk form

Nominasjonene skal presenteres på A4-papir (eller ”brev”) og i elektronisk form (Word eller pdf-format).

12. Innsending

Statspartene skal sende de undertegnede nominasjonene på engelsk eller fransk til:

UNESCO World Heritage Centre
7 Place de Fontenoy
75352 Paris 07 SP
Frankrike
Tlf. : +33 (0)1 4568 1136
Faks : +33 (0)1 4568 5570
E-post : wh-nominations@unesco.org

- 133.** Sekretariatet vil beholde all dokumentasjon (kart, planer, fotografisk materiale osv.) som er sendt inn sammen med nominasjonen.

III.C Krav til nominasjoner av forskjellige typer områder

Grenseoverskridende områder

- 134.** Et nominert område kan befinne seg:
- a) på territoriet til en enkelt statspart, eller
 - b) på territoriet til flere statsparter som grenser opp til hverandre (grenseoverskridende områder)⁶⁷
- 135.** Dersom det er mulig, skal grenseoverskridende nominasjoner utarbeides og legges fram av de berørte statspartene i fellesskap, i samsvar med artikkel 11 nr. 3 i *konvensjonen*. Det er anbefalt at de berørte statspartene oppretter en felles forvaltningskomité, eller et lignende organ, som kan ha oppsyn med forvaltningen av hele det grenseoverskridende området.
- 136.** Det kan legges fram forslag om å utvide et eksisterende nasjonalt verdensarvområde, slik at det blir et grenseoverskridende verdensarvområde.

⁶⁷ Vedtak 7 EXT.COM 4A

Serienominasjoner

- 137.** Serienominasjoner skal inneholde to eller flere komponenter med klart definerte sammenhenger:
- a) Komponentdelene skal reflektere en kulturell, sosial eller funksjonell sammenheng, som over tid, der det er relevant, kan oppvise en landskapsmessig, økologisk eller habitatsmessig forbindelse.
 - b) Alle komponentdelene må, som en helhet, medvirke til å gi området dets fremragende universelle verdi på en konkret, vitenskapelig, klart definert og tydelig måte. Immaterielle kjennetegn kan også være til stede. Den felles fremragende universelle verdien må være enkel å lese ut av områdenes beskaffenhet og formidle videre.
 - c) For å unngå en urimelig fragmentering av komponentdelene, må nominasjonsprosessen, inkludert utvelgelsen av komponenter, fullt og helt ta hensyn til områdets alminnelige håndterbarhet og sammenhengen i området (se punkt 114)
- og, forutsatt at det er serien som helhet, og ikke nødvendigvis de enkelte delene av den, som er av fremragende universell verdi.
- 138.** Serienominerte områder kan befinne seg:⁶⁸
- a) på territoriet til én enkelt statspart (serienominerte, nasjonale områder) eller
 - b) på territoriet til flere statsparter, territorier som ikke behøver å grense opp til hverandre, men som er nominert med samtykke fra alle de berørte statspartene (serienominerte, transnasjonale områder).
- 139.** Serienominasjoner, enten de kommer fra en eller flere statsparter, kan legges fram for vurdering over flere nominasjonssykluser, forutsatt at det første området som blir nominert, er av fremragende universell verdi i seg selv. Statsparter som planlegger å spre serienominasjoner over flere nominasjonssykluser, blir oppfordret til å informere komiteen om dette, for å sikre en bedre planlegging.

III.D Registrering av nominasjoner

- 140.** Når sekretariatet mottar nominasjoner fra statspartene, skal det bekrefte at nominasjonen er mottatt, sjekke om den er fullstendig og registrere den. Sekretariatet skal sende fullstendige nominasjoner videre til de relevante rådgivende fagorganene for vurdering. Sekretariatet vil be statsparten om tilleggsinformasjon dersom det er noe som mangler, eller dersom de rådgivende fagorganene ber om det. En detaljert tidsplan for registrering og behandling av nominasjoner er å finne i punkt 168.

⁶⁸ Vedtak 7 EXT.COM 4A

141. Sekretariatet setter opp og legger fram for hvert komitémøte en liste over alle nominasjonene som er mottatt, med datoen for når den ble mottatt, en angivelse av om nominasjonen er fullstendig eller ufullstendig og eventuelt datoen for når den ble godkjent som fullstendig, i samsvar med punkt 132.⁶⁹
142. En nominasjon går gjennom en syklus fra den blir fremmet til verdensarvkomiteen tar en avgjørelse. Denne syklusen varer normalt ett og et halvt år, fra framleggelsen i februar det første året til komiteen treffer sin beslutning i juni året etter.

III.E De rådgivende fagorganenes vurdering av nominasjonene

143. De rådgivende fagorganene skal vurdere om områdene som statspartene har nominert, er av fremragende universell verdi, og om de tilfredsstillende kravene til integritet eller autentisitet og kravene til vern og forvaltning. Prosedyrer og oppsett for vurderingene fra ICOMOS og IUCN er beskrevet i vedlegg 6.
144. Vurderinger av kulturarvnominasjoner vil bli foretatt av ICOMOS.
145. Vurderinger av naturarvnominasjoner vil bli foretatt av IUCN.
146. Når det gjelder nominasjoner av kulturarv i kategorien "kulturlandskap", vil vurderingen bli foretatt av ICOMOS i samråd med IUCN, når dette er hensiktsmessig. Når det gjelder blandet kultur- og naturarv, vil vurderingen bli foretatt av ICOMOS og IUCN i fellesskap.
147. Dersom verdensarvkomiteen ber om det, eller det ellers er behov for det, skal ICOMOS og IUCN gjennomføre **tematiske studier** for å vurdere foreslåtte verdensarvområder i deres regionale, globale eller tematiske kontekst. Disse studiene skal baseres på en gjennomgang av de tentative listene som statspartene har sendt inn, og på rapporter fra møter som blir holdt om å samordne tentative lister, samt på andre tekniske studier som de rådgivende fagorganene og andre kompetente organisasjoner og personer har gjennomført. En liste over studier som allerede er gjennomført, er å finne i del III av vedlegg 3, og på de rådgivende fagorganenes internettsider.⁷⁰ Disse studiene må ikke forveksles med den **komparative analysen** som statspartene skal gjennomføre når de nominerer områder til verdensarvlista (se punkt 132).
148. Følgende prinsipper skal tjene som rettesnor for vurderingene og presentasjonene som ICOMOS og IUCN foretar.⁷¹ Vurderingene og presentasjonene skal:
- a) være i samsvar med *verdensarvkonvensjonen* og de relevante retningslinjene, og med eventuelle tilleggsretningslinjer som komiteen fastsetter i sine vedtak
 - b) være objektive, nøyaktige og vitenskapelige
 - c) være gjennomført på et konsekvent profesjonelt nivå,

⁶⁹ Vedtak 26 COM 14 og Vedtak 28 COM 14B.57

⁷⁰ ICOMOS: <http://www.icomos.org/studies/>

IUCN: <http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/Worldheritage.htm>

⁷¹ Vedtak 28 COM 14B.57.3

- d) følge et standardoppsett som skal fastsettes i samarbeid med sekretariatet, og som skal inneholde navnet på den eller dem som gjennomførte inspeksjonen på området,
- e) gi klart og tydelig uttrykk for om området er av fremragende universell verdi og om det tilfredsstillende kravene til integritet eller autentisitet og kravene til forvaltningsplan eller forvaltningssystem og lovfestet vern
- f) vurdere alle områdene systematisk, etter alle relevante kriterier, inkludert dets tilstand, relativt sett, det vil si sammenlignet med tilstanden til andre områder av samme type, både innenfor og utenfor statspartens territorium
- g) inneholde henvisninger til komiteens vedtak og anmodninger når det gjelder nominasjonen som er under vurdering,
- h) ikke ta hensyn til eller ta med informasjon som statsparten har lagt fram etter **28. februar** det året nominasjonen blir vurdert. Statsparten skal informeres dersom opplysninger er kommet inn etter fristen og derfor ikke blir tatt hensyn til i vurderingen. Denne fristen skal håndheves strengt og skal
- i) inneholde begrunnelser for synspunktene til ICOMOS og IUCN, gjennom å henwise til litteratur som er konsultert om temaet

149. De rådgivende fagorganene er bedt om, innen **31. januar** hvert år, å sende statspartene eventuelle avsluttende spørsmål eller anmodninger om opplysninger som de måtte ha behov for etter at de har gjennomgått sin egen vurdering.⁷²

150. Dersom statspartene finner faktiske feil i vurderingen de rådgivende fagorganene har gjort av nominasjonen deres, skal de sende brev til Unescos verdensarvsenter, med kopi til de rådgivende fagorganene, der de redegjør for disse feilene. Brevet skal skrives etter malen i vedlegg 12, og skal være verdensarvsenteret i hende seinest 14 dager før komiteens åpningssesjon. Seinest på komitésesjonens første dag skal brevet være tilgjengelig som vedlegg til dokumentene som gjelder den relevante saken på dagsordenen. Unescos verdensarvsenter og de rådgivende fagorganene kan fylle inn sine kommentarer til brevene på det relevante området i malen, før brevene blir tilgjengelige.⁷³

151. ICOMOS og IUCN gir sine anbefalinger under tre kategorier:

- a) områder som de **anbefaler blir skrevet inn på lista** uten forbehold
- b) områder som de **ikke anbefaler blir skrevet inn**
- c) nominasjoner som de anbefaler blir **sendt tilbake med anmodning om tilleggsopplysninger** eller **sendt tilbake for en grundig omarbeiding**

⁷² Vedtak 7 EXT.COM 4B.1

⁷³ Vedtak 7 EXT.COM 4B.1

III.F Tilbaketrekking av nominasjoner

152. Når som helst før komitémøtet hvor nominasjonen skal gjennomgås, kan statsparten **trekke den tilbake**. Statsparten skal skriftlig informere sekretariatet om at den ønsker å trekke nominasjonen tilbake. Dersom statsparten ønsker det, kan den fremme en nominasjon for det samme området på nytt. Denne vil da bli sett på som en ny nominasjon i overensstemmelse med prosedyrene og tidsskjemaet som er skissert i punkt 168.

III.G Verdensarvkomiteens beslutning

153. Verdensarvkomiteen avgjør om et område skal skrives inn på verdensarvlista eller ikke, eller om nominasjonen skal sendes tilbake med krav om tilleggsopplysninger eller for en grundig omarbeiding.

Innskriving

154. Når verdensarvkomiteen beslutter at et område skal skrives inn på verdensarvlista, skal komiteen, under veiledning fra de rådgivende fagorganene, vedta en erklæring om områdets fremragende universelle verdi.
155. Erklæringen om fremragende universell verdi skal inneholde et sammendrag av komiteens begrunnelse for at området er av fremragende universell verdi, og en redegjørelse for kriteriene området ble skrevet inn under, herunder vurderingene av kravene til integritet eller autenticitet og de gjeldende kravene til vern og forvaltning. Erklæringen om fremragende universell verdi skal danne grunnlaget for framtidig vern og forvaltning av området.
156. Når et område blir skrevet inn på verdensarvlista, kan komiteen også komme med anbefalinger når det gjelder vern og forvaltning av det.
157. Erklæringen om fremragende universell verdi (inkludert kriteriene som er lagt til grunn for at det spesifikke området er skrevet inn på verdensarvlista) vil bli presentert i komiteens rapporter og publikasjoner.

Avslag

158. Dersom komiteen beslutter at et område **ikke skal skrives inn** på verdensarvlista, kan ikke nominasjonen fremmes for komiteen på nytt, med mindre det foreligger helt spesielle omstendigheter. Slike helt spesielle omstendigheter kan inkludere nye oppdagelser, ny vitenskapelig informasjon om området eller bruk av andre kriterier enn dem som ble presentert i den opprinnelige nominasjonen. I slike tilfeller kan en ny nominasjon fremmes.

Tilbakesending av en nominasjon med krav om tilleggsopplysninger

159. Nominasjoner som komiteen beslutter å **sende tilbake** til statsparten fordi den har behov for mer informasjon, kan legges fram igjen på det neste møtet i komiteen. Tilleggsinformasjonen skal være sekretariatet i hende innen **1. februar** det året man

ønsker at komiteen skal behandle nominasjonen. Sekretariatet vil omgående sende nominasjonen over til de relevante rådgivende fagorganene, slik at de kan vurdere den. En tilbakesendt nominasjon som ikke er presentert for komiteen på nytt innen tre år etter komiteens opprinnelige beslutning, vil bli vurdert som en ny nominasjon dersom den senere blir fremmet igjen. Den vil da bli behandlet i henhold til prosedyrene og tidsskjemaet som er skissert opp i punkt 168.

Tilbakesending av en nominasjon for en grundig omarbeiding

160.

Komiteen kan bestemme at en nominasjon skal **sendes tilbake** med krav om at statsparten skal foreta en grundigere vurdering eller undersøkelse eller en total omarbeiding.

Dersom statsparten bestemmer seg for å fremme den tilbakesendte nominasjonen på nytt i et av de etterfølgende årene, må den være sekretariatet i hende innen **1. februar**.⁷⁴

De relevante rådgivende fagorganene vil da vurdere disse nominasjonene på nytt i løpet i av en vurderingssyklus på ett og et halvt år, i samsvar med prosedyrene og tidsskjemaet skissert i punkt 168.

III.H Nominasjoner som skal behandles som hastesaker

161. Det vanlige tidsskjemaet og definisjonen på hva som er en fullstendig nominasjon når det gjelder framlegging og behandling av nominasjoner, gjelder ikke for områder som kan være i fare fordi de er blitt skadet eller fordi de står overfor alvorlige og spesifikke trusler fra naturkrefter eller menneskelig virksomhet. Dette gjelder områder som de relevante rådgivende fagorganene uten tvil mener vil tilfredsstillende kravene til fremragende universell verdi, og hvor det er nødvendig for komiteen å sikre at de blir tatt vare på. Slike nominasjoner vil bli behandlet som hastesaker, og behandlingen av dem vil bli satt på dagsordenen under den neste komitésesjonen. Slike områder kan bli skrevet inn på verdensarvlista, og må i så fall samtidig føres opp på farelista (se punktene 177-191).

162. Prosedyren for nominasjoner som skal behandles som hastesaker, er som følger:

- a) En statspart fremmer en nominasjon med anmodning om at den blir behandlet som en hastesak. Det nominerte området skal allerede være skrevet inn på den tentative lista. Hvis ikke må det gjøres umiddelbart.
- b) Nominasjonen skal:
 - i) beskrive og identifisere området og grensene for det
 - ii) begrunne hvorfor området oppfyller kriteriet til fremragende universell verdi
 - iii) begrunne hvorfor området oppfyller kriteriene til integritet eller autentisitet,
 - iv) gjøre rede for systemet for å verne og forvalte området
 - v) gjøre rede for hvorfor det er snakk om et krisetilfelle, herunder beskrive skadens eller trusselens art og omfang, og underbygge hvorfor det er

⁷⁴ Hvis 1. februar faller i en helg, må nominasjonen være mottatt innen kl 17 GMT fredagen før.

nødvendig med umiddelbar handling fra komiteens side for at området skal sikres

- c) Sekretariatet sender umiddelbart nominasjonen videre til de relevante rådgivende fagorganene, med anmodning om at de vurderer om områdets kvaliteter rettferdiggjør dets fremragende universelle verdi, omfanget av trusselen og hvor nødvendig det er at komiteen tar en rask beslutning. Det kan være nødvendig å besøke området dersom de relevante rådgivende fagorganene finner det hensiktsmessig og har tid til det.
- d) Når den gjennomgår nominasjonen, skal komiteen også vurdere:
 - i) om det skal gis internasjonal bistand for å gjøre nominasjonen ferdig, slik at den blir fullstendig, og
 - ii) om det så snart som mulig etter at området er skrevet inn på verdensarvlista, er nødvendig med oppfølgingstiltak fra sekretariatets og de relevante rådgivende fagorganenes side for å innfri komiteens anbefalinger

III.I Grenseendringer, endringer av kriteriene som benyttes som grunnlag for at et område blir skrevet inn på verdensarvlista, og for å endre navn på et verdensarvområde

Mindre grensejusteringer

- 163. En mindre justering er en endring som ikke har noen vesentlig betydning for områdets størrelse, eller påvirker dets fremragende universelle verdi.
- 164. Dersom en statspart ønsker at det skal foretas en mindre justering av grensene til et område som allerede står på verdensarvlista, skal parten innen **1. februar**⁷⁵ legge fram for komiteen gjennom sekretariatet en anmodning om dette. Sekretariatet vil rådføre seg med de relevante rådgivende fagorganene. Sekretariatet skal deretter legge de rådgivende fagorganenes vurdering fram for verdensarvkomiteen. Komiteen kan godkjenne en slik justering, eller den kan komme til den konklusjonen at grenseendringen er så omfattende at den innebærer en betydelig grenseendring, og at man derfor må følge prosedyren for nye nominasjoner.

Vesentlige grenseendringer

- 165. Dersom en konvensjonspart ønsker at det skal foretas en vesentlig endring av grensene til et område som allerede står på verdensarvlista, skal statsparten fremme et forslag om dette som om det var en ny nominasjon. Denne renominasjonen skal legges fram innen **1. februar**⁷⁶, og den vil bli vurdert i løpet av behandlingssyklusen på ett og et halvt år, i henhold til prosedyrene og tidsskjemaet som er skissert i punkt 168. Denne bestemmelsen gjelder både for utvidelser og for reduksjoner.

Endring av kriteriene som benyttes som grunnlag for innskriving på verdensarvlista

⁷⁵ Hvis 1. februar faller i en helg, må nominasjonen være mottatt innen kl 17 GMT fredagen før.

⁷⁶ Hvis 1. februar faller i en helg, må nominasjonen være mottatt innen kl 17 GMT fredagen før.

166. Dersom en statspart ønsker å få området skrevet inn under flere, færre eller andre kriterier enn dem som ble benyttet da området opprinnelig ble skrevet inn, skal den fremme en søknad om dette som om det dreide seg om en ny nominasjon. Denne renominasjonen skal legges fram innen **1. februar**⁷⁷, og den vil bli vurdert i løpet av behandlingssyklusen på ett og et halvt år, i henhold til prosedyrene og tidsskjemaet som er skissert i punkt 168. Vurderingen av slike nominasjoner vil bare gjelde de nye kriteriene, og områdene vil fortsatt stå på verdensarvlista, selv om de nye kriteriene ikke blir godkjent.

Endring av navn på et verdensarvområde

167. En statspart⁷⁸ kan søke komiteen om å få godkjent en endring av navnet på et område som allerede er skrevet inn på verdensarvlista. En søknad om navneendring skal være mottatt av sekretariatet **minst tre måneder før komiteen møtes**.

III.J Tidsskjema - oversikt

168. TIDSSKJEMA

PROSEDYRER

30. september (før år én)

Denne fristen er frivillig og gjelder nominasjoner statspartene skal sende til sekretariatet.

15. november (før år én)

Sekretariatet skal innen denne dato gi statsparten som har sendt inn en nominasjon, svar på om nominasjonsutkastet er fullstendig og dersom det er ufullstendig, angi hvilke opplysninger som er nødvendige for at nominasjonen skal godkjennes som fullstendig.

1. februar år én

Innen denne datoen må fullstendige nominasjoner være mottatt i sekretariatet, for at de skal bli sendt videre til de relevante rådgivende fagorganene for vurdering.

Nominasjonene skal være mottatt innen kl. 1700 GMT, eller, dersom datoen faller på en lørdag eller søndag, kl. 1700 GMT fredagen før (eller virkedagen før).

Nominasjoner som mottas etter denne datoen, vil bli behandlet i en seinere syklus.

1. februar - 1. mars år én

Registrering av nominasjoner, vurdering av om de er fullstendige og videresending av nominasjonene til de relevante rådgivende fagorganene.

Sekretariatet registrerer alle nominasjonene, gir den nominerende statsparten bekreftelse på at nominasjonen

⁷⁷ Hvis 1. februar faller i en helg, må nominasjonen være mottatt innen kl 17 GMT fredagen før.

⁷⁸ Når det gjelder transnasjonale eller grenseoverskridende områder, må alle de berørte staspartene være enige om endringen.

er mottatt, og setter opp en fortegnelse over innholdet. Sekretariatet vil informere den nominerende statsparten om nominasjonen er fullstendig eller ikke.

Nominasjoner som ikke er fullstendige (se punkt 132), vil ikke bli sendt videre til de relevante rådgivende fagorganene for vurdering. Hvis en nominasjon er ufullstendig, vil den berørte statsparten bli informert om hvilke opplysninger som er nødvendige for at nominasjonen skal godkjennes som fullstendig. Dersom denne informasjonen foreligger før fristen 1. februar året etter, vil nominasjonen kunne gjennomgås i neste syklus.

Nominasjoner som er fullstendige, blir sendt videre til de relevante rådgivende fagorganene for vurdering.

1. mars år én

Frist for sekretariatet til å informere statsparten om at en nominasjon er mottatt, om den er fullstendig og om den er mottatt før fristen 1. februar.

Mars år 1 - mai år to

De rådgivende fagorganene vurderer nominasjonene.

31. januar år to

Om nødvendig kan de relevante rådgivende fagorganene be statspartene om å legge fram tilleggsinformasjon. Fristen for det er 31. januar i år to.

28. februar år to

Frist for statspartene til å sende de relevante rådgivende fagorganene tilleggsinformasjonen de har bedt om. Slik informasjon skal sendes via sekretariatet.

Tilleggsinformasjon skal sendes inn til sekretariatet med samme antall kopier og i elektronisk form, slik det er spesifisert i punkt 132. For å unngå å forveksle ny og gammel tekst dersom tilleggsinformasjonen innebærer endringer i hovedteksten til nominasjonen, skal statsparten, presentere disse endringene i en oppdatert versjon av originalteksten. Det skal framgå klart hva som er endringer. En elektronisk versjon (CD-ROM eller diskett) av denne nye teksten skal sendes inn sammen med papirversjonen.

Seks uker før verdensarvkomiteens årlige sesjon år to

De relevante rådgivende fagorganene leverer sine vurderinger og anbefalinger til sekretariatet, som formidler dem videre til verdensarvkomiteen og statspartene.

Minst 14 virkedager før åpningen av verdensarvkomiteens årlige sesjon år to

Frist for statspartene til å rette faktafeil. De berørte konvensjonspartene kan, seinest 14 virkedager før komitéseksjonen åpner, sende et brev til

verdensarvkomiteens president, med kopier til de rådgivende fagorganene, der de gjør detaljert rede for eventuelle faktafeil som de måtte ha oppdaget i vurderingene som de rådgivende fagorganene har foretatt av nominasjonene deres.

Verdensarvkomiteens årlige sesjon (juni/juli) år to

Komiteen går gjennom nominasjonene og fatter sine beslutninger.

Umiddelbart etter verdensarvkomiteens årlige sesjon

Statspartene blir underrettet.

Sekretariatet underretter alle statspartene som har fått sine nominasjoner vurdert av komiteen, om komiteens beslutninger.

Etter at verdensarvkomiteen har besluttet å skrive et område inn på verdensarvlista, skriver sekretariatet til statsparten og til forvalterne av området, og sender dem et kart over det innskrevne området og erklæringen om fremragende universell verdi (for å gjøre rede for hvilke kriterier som er lagt til grunn).

Umiddelbart etter verdensarvkomiteens årlige sesjon

Sekretariatet offentliggjør en oppdatert verdensarvliste hvert år etter at komiteens sesjon er over.

Navnene på statspartene som har nominert områdene som er skrevet inn på verdensarvlista, blir presentert i den offentliggjorte utgaven av lista under følgende overskrift: "Statsparten som har nominert området i samsvar med *konvensjonen*".

Månedet etter at verdensarvkomiteens årlige sesjon er over

Sekretariatet sender den offentlige rapporten med alle vedtakene i verdensarvkomiteen til alle statspartene.

IV. PROSEDYRE FOR Å OVERVÅKE VERDENSARVOMRÅDENES TILSTAND

IV.A Forsterket overvåking

Definisjon av forsterket overvåking

169. Med forsterket overvåking menes rapporteringen til komiteen fra sekretariatet, andre avdelinger i Unesco og fra de rådgivende fagorganene om tilstanden til spesifikke verdensarvområder som er i fare. Til dette formålet skal statspartene presentere for komiteen, gjennom sekretariatet, spesifikke rapporter og konsekvensanalyser hver gang spesielle omstendigheter oppstår, eller det blir gjennomført arbeid som kan få konsekvenser for områdets tilstand. Rapportene skal legges fram innen **1. februar**. Forsterket overvåking skal også brukes når det gjelder områder som er ført opp, eller som skal føres opp, på lista over verdensarv i fare (farelista), slik det er beskrevet i punktene 177-191. Forsterket overvåking er en forutsetning for prosedyren for eventuelt å slette områder fra verdensarvlista, i henhold til bestemmelsene i punktene 192-198.

Formålet med forsterket overvåking

170. Da komiteen vedtok prosessen for forsterket overvåking, var den spesielt opptatt av å ta alle mulige forholdsregler for å hindre at områder ble strøket fra lista, og den var i den forbindelse rede til å tilby statspartene teknisk samarbeid i den grad det lot seg gjøre.⁷⁹
171. Komiteen anbefaler at statspartene samarbeider med de rådgivende fagorganene, som har fått i oppdrag av komiteen å overvåke og rapportere om utviklingen i arbeidet som gjøres for å bevare områder som er ført opp på verdensarvlista.

Informasjon fra statspartene eller andre kilder

172. Verdensarvkomiteen oppfordrer statspartene til *konvensjonen* om å informere komiteen, gjennom sekretariatet, dersom de har til hensikt å gjennomføre eller tillate, større restaureringsarbeid eller nye byggeprosjekt på områder som er vernet i henhold til *konvensjonen*, arbeid eller prosjekter som kan få konsekvenser for områdets fremragende universelle verdi. Komiteen bør varsles så snart som mulig (for eksempel før det blir utarbeidet grunnleggende dokumenter for spesifikke prosjekter) og før det blir tatt beslutninger som det vil være vanskelig å reversere, slik at komiteen kan medvirke til å finne hensiktsmessige løsninger, for å sikre at områdets fremragende universelle verdi blir bevart i sin helhet.
173. Verdensarvkomiteen ber om at rapporter fra delegasjoner som skal gjennomgå verdensarvområdenes tilstand, omfatter:⁸⁰

⁷⁹ Artikkel 4 i *konvensjonen*: Alle statsparter til denne konvensjon, erkjenner at plikten til å identifisere, verne, bevare, formidle og overføre til framtidige generasjoner den kultur- og naturarven som det er vist til i artikkel 1 og 2, og som befinner seg på dens territorium, i første rekke påhviler den samme staten....."

⁸⁰ Vedtak 27 COM 7B.106.2

- a) en indikasjon på det om det har skjedd siden den forrige rapporten til verdensarvkomiteen når det gjelder trusler mot området eller vesentlige forbedringer i arbeidet for å bevare det
- b) oppfølging av tidligere vedtak fra verdensarvkomiteens side som gjelder områdets tilstand
- c) informasjon om alle trusler mot, skader på eller tap av den fremragende universelle verdien, integriteten eller autentisiteten som var grunnlaget for at området ble skrevet inn på verdensarvlista

174. Dersom sekretariatet, fra en annen kilde enn den berørte statsparten, mottar opplysninger om at et innskrevet område har forfalt i betydelig grad, eller at de nødvendige utbedringstiltakene ikke er satt i verk innen den foreslåtte fristen, skal sekretariatet, i samråd med den berørte statsparten og så langt det lar seg gjøre, sjekke kilden til og innholdet i opplysningene, og be om statspartens kommentarer.

Verdensarvkomiteens beslutning

175. Sekretariatet vil be de relevante rådgivende fagorganene om å kommentere de mottatte opplysningene.

176. Opplysningene vil, sammen med kommentarene fra statsparten og de rådgivende fagorganene, bli lagt fram for komiteen i form av en tilstandsrapport for hvert område. Komiteen kan deretter gå til følgende skritt:

- a) Den kan komme til den slutningen at området ikke har forfalt i nevneverdig grad og at det ikke skal gjøres noe spesielt.
- b) Dersom komiteen finner at området har forfalt i betydelig grad, men ikke så mye at det ikke lar seg rette opp igjen, kan den beslutte at området fortsatt skal stå på lista, forutsatt at statsparten treffer de nødvendige tiltakene for å restaurere området innen rimelig frist. Komiteen kan også beslutte at det skal ytes teknisk bistand innenfor rammen av verdensarvfondet til arbeid med å restaurere området og foreslå for den berørte statsparten at den søker om slik bistand, dersom den ikke allerede har gjort det.
- c) Dersom forutsetningene og kriteriene i punktene 177-182 er oppfylt, kan komiteen beslutte at området skal føres opp på lista over verdensarv i fare (farelista), i samsvar med prosedyrene angitt i punktene 183-189.
- d) Dersom det er tydelig at området har forfalt i en slik grad at det ugjenkallelig har mistet særpreget som lå til grunn for at det ble skrevet inn på verdensarvlista, kan komiteen beslutte å slette det fra lista. Før et slikt vedtak blir fattet, skal sekretariatet informere den berørte statsparten. Eventuelle kommentarer fra statsparten vil bli lagt fram for komiteen.
- e) Dersom komiteen ikke har nok informasjon til å treffe ett av tiltakene som er nevnt under bokstavene a), b), c) eller d) over, kan komiteen beslutte at sekretariatet skal få fullmakt til å treffe de nødvendige tiltakene for å slå fast, i

samråd med den berørte statsparten, hvilken tilstand området er i, hvilke trusler det er utsatt for og om det lar seg gjøre å restaurere det på en tilfredsstillende måte og å rapportere til komiteen hva det kommer fram til. Slike tiltak kan blant annet innbefatte at man sender en undersøkelseskomisjon til området eller rådfører seg med spesialister. I de tilfellene der det er behov for krisetiltak, kan komiteen gi fullmakt til at nødvendig krisebistand blir finansiert av verdensarvfondet.

IV.B Lista over verdensarv i fare (farelista)

Retningslinjer for å skrive områder inn på farelista

177. I overensstemmelse med artikkel 11 nr. 4 i *konvensjonen* kan komiteen skrive et område inn på farelista dersom følgende forutsetninger er oppfylt:
- a) Området som er under vurdering, står på verdensarvlista.
 - b) Området er utsatt for en alvorlig og spesifikk trussel.
 - c) Det er nødvendig med større tiltak for å bevare området.
 - d) Det er søkt om bistand til området innenfor rammen av *konvensjonen*. (Komiteen mener at dens bistand i visse tilfelle kan ytes mest effektivt ved at den begrenser seg til å gi uttrykk for sin bekymring, blant annet gjennom budskapet den sender ut ved å skrive et område inn på farelista, og at ethvert medlem av komiteen eller sekretariatet kan be om slik bistand.)

Kriterier for å føre områder opp på farelista

178. Et verdensarvområde, slik det er definert i artikkel 1 og 2 i *konvensjonen*, kan bli ført opp på farelista av komiteen, dersom den finner at områdets tilstand samsvarer med minst ett av kriteriene i det ene eller andre av de to tilfellene som er beskrevet under.

179. Når det gjelder **kulturminner**:

- a) **PÅVIST TRUSSEL** - Området står overfor en spesifikk og dokumentert, overhengende trussel, som for eksempel:
 - i) alvorlig materialsvekkelse
 - ii) alvorlig skade på konstruksjon eller utsmykking
 - iii) alvorlig forringelse av den arkitektoniske eller byplanmessige sammenhengen
 - iv) alvorlig forfall i det urbane eller rurale rommet eller i de naturlige omgivelsene
 - v) betydelig tap av historisk autentisitet

- vi) vesentlig tap av kulturell betydning
- b) POTENSIELL TRUSSEL - Området står overfor trusler som kan ha ødeleggende virkning på dets særpreg. Slike trusler kan være:
 - i) endringer i områdets juridiske status, noe som innebærer at dets vern blir svekket
 - ii) manglende politikk for å ta vare på området
 - iii) truende virkninger av regionalplanprosjekter
 - iv) truende virkninger av byplanlegging
 - v) utbrudd av eller fare for væpnet konflikt
 - vi) truende påvirkning som følge av klimatiske, geologiske, eller andre miljøfaktorer

180. Når det gjelder **naturområder**:

- a) PÅVIST TRUSSEL - Området står overfor en spesifikk og dokumentert, overhengende trussel, som for eksempel:
 - i) en alvorlig nedgang i bestanden av truede arter eller andre arter av fremragende universell verdi, som området ble opprettet for å verne, en nedgang som enten har naturlige årsaker som sykdom, eller menneskeskapt årsaker, som ulovlig jakt
 - ii) en betydelig svekkelse av områdets naturlige skjønnhet eller vitenskapelige verdi, som følge av menneskelig bosetting, bygging av vannmagasin som setter viktige deler av området under vann, industri- og jordbruksutvikling som omfatter bruk av pesticider og kunstgjødsel, større offentlige byggearbeider, bergverksdrift, forurensing, tømmerhogst, vedsinking etc.
 - iii) menneskelig inntrenging langs områdets grenser eller i høyereliggende områder, inntrenging som truer områdets integritet
- b) POTENSIELL TRUSSEL - Området står overfor alvorlige trusler som kan ha ødeleggende virkning på dets særpreg. Slike trusler kan være:
 - i) endringer i områdets status som rettslig vernet område
 - ii) planlagte utbyggings- eller utviklingsprosjekter på selve området eller plassert slik at virkningen utgjør en trussel mot området
 - iii) utbrudd av eller fare for væpnet konflikt

- iv) forvaltningsplanen (forvaltningssystemet) er mangelfull eller utilstrekkelig eller den er ikke full ut gjennomført
- v) truende påvirkning som følge av klimatiske, geologiske, eller andre miljøfaktorer

181. I tillegg må truslene og skadene være av en slik art at de kan rettes opp gjennom menneskelig inngripen. Når det gjelder kulturminner, kan truslene komme både fra naturen og fra menneskeskapte faktorer, mens når det gjelder naturområder, vil mennesker stå bak de fleste truslene. Bare veldig sjelden vil naturlige faktorer (som en epidemisk sykdom) true området integritet. I noen tilfelle vil truslene og skadene de gjør på området integritet, kunne endres gjennom administrative tiltak eller lovbestemmelser, som for eksempel gjennom at et større offentlig byggeprosjekt blir avlyst eller at området rettslige status blir forbedret.

182. Når den vurderer om et område skal føres opp på farelista, kan komiteen ta hensyn til følgende tilleggsfaktorer:

- a) Etter at de har tatt alle faktorene med i betraktningen, fatter myndighetene vedtak som berører verdensarvområder. Dersom verdensarvkomiteen kan gi råd før området blir truet, kan det ofte være avgjørende.
- b) Særlig i de tilfelle der det dreier seg om en påvist trussel, bør den fysiske eller kulturelle forringelsen som et område har vært utsatt for, bedømmes etter hvor sterke virkningene av forringelsen er og analyseres i hvert enkelt tilfelle.
- c) Særlig når det er snakk om en potensiell trussel mot et område, skal man ta i betraktning at:
 - i) trusselen bør vurderes etter hva som ville være en normal utvikling i det sosiale og økonomiske rammeverket som området er plassert innenfor
 - ii) det ofte er umulig å bedømme hvilken virkning visse trusler, som for eksempel trusselen om væpnet konflikt, har på et kultur- eller naturområde
 - iii) noen trusler i er sin natur ikke overhengende, men er slike at man på forhånd bare kan tenke seg hva som vil skje. Det gjelder for eksempel befolkningsvekst.
- d) Til slutt skal komiteen i sin vurdering ta hensyn til alle forhold av ukjent eller uventet opphav som truer et kultur- eller et naturområde.

Prosedyre for å føre områder opp på farelista

183. Når komiteen vurderer å føre et område opp på farelista, skal den, så langt det er mulig og i samråd med den berørte statsparten, utarbeide og sette i ut i livet en plan for hvordan området skal sikres et tilstrekkelig vedlikeholds nivå, slik at det kan fjernes fra farelista.

- 184.** For å kunne utarbeide en plan som nevnt i det forrige punktet, skal komiteen be sekretariatet om å bringe på det rene, så langt det er mulig og i samråd med den berørte statsparten, hvilken tilstand området er i, hvilke trusler det står overfor og om det lar seg gjøre å gjennomføre utbedringstiltak. Komiteen kan videre beslutte å sende en gruppe kvalifiserte observatører fra de relevante rådgivende fagorganene eller fra andre organisasjoner for å synfare området, vurdere truslenes art og omfang og foreslå tiltak.
- 185.** Sekretariatet skal legge informasjonen fra dette arbeidet, sammen med eventuelle kommentarer fra statsparten og de relevante rådgivende fagorganene eller andre organisasjoner, fram for komiteen.
- 186.** Komiteen skal gå gjennom informasjonen og beslutte om området skal føres opp på farelista. En slik beslutning skal fattes med to tredjedels flertall blant komitémedlemmene som er til stede og avgir stemme. Komiteen skal deretter bestemme hvilke utbedringstiltak som skal settes i verk. Utbedringsplanen skal legges fram for den berørte statsparten og skal omgående settes ut i livet.
- 187.** Den berørte statsparten skal underrettes om komiteens beslutning, og komiteen skal umiddelbart offentliggjøre beslutningen, i samsvar med artikkel 11 nr. 4 i *konvensjonen*.
- 188.** Sekretariatet offentliggjør en oppdatert liste over verdensarv i fare i papirutgave. Lista er også tilgjengelig på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/danger>
- 189.** Komiteen skal sette av en spesifisert og betydelig del av verdensarvfondet til å finansiere bistand til områder som står på farelista.

Regelmessig gjennomgang av tilstanden til områder på farelista

- 190.** Hvert år skal komiteen gjennomgå tilstanden til områdene som står på farelista. Til denne gjennomgangen skal komiteen bruke de overvåkingsprosedyrene og ekspertgruppene den mener er nødvendige.
- 191.** På grunnlag av disse regelmessige gjennomgangene skal komiteen, i samråd med den berørte statsparten, avgjøre om:
- a) det er nødvendig med ytterligere tiltak for å bevare området
 - b) området skal strykes fra farelista, hvis det ikke lenger er truet
 - c) den skal vurdere å slette området fra både farelista og verdensarvlista, dersom det har forfalt i en slik grad at det har mistet særpreget som lå til grunn for at det ble skrevet inn på verdensarvlista. Dette skal gjøres i samsvar med prosedyren som er omtalt i punktene 192-198.

IV.C Prosedyre for slette områder fra verdensarvlista

- 192.** Komiteen har vedtatt følgende prosedyre for å slette områder fra verdensarvlista, i de tilfellene der:
- a) området har forfalt i en slik grad at det har mistet særpreget som lå til grunn for at det ble skrevet inn på verdensarvlista, eller der
 - b) verdensarvområdets iboende kvaliteter allerede var truet av menneskelig aktivitet på det tidspunktet det ble nominert til lista, og der de nødvendige utbedringstiltakene som da ble skissert av den berørte statsparten, ikke er blitt satt i verk innen den foreslåtte fristen (se punkt 116).
- 193.** Dersom et område som står på verdensarvlista, har forfalt i betydelig grad eller de nødvendige utbedringstiltakene ikke er blitt satt i verk innen den foreslåtte fristen, skal statsparten på hvis territorium verdensarvområdet befinner seg, informere sekretariatet om dette.
- 194.** Hvis sekretariatet mottar slik informasjon fra en annen kilde enn den berørte statsparten, skal det, så langt det er mulig, sjekke kilden til og innholdet i informasjonen, i samråd med den berørte statsparten, og be om dens kommentarer til opplysningene.
- 195.** Sekretariatet skal be de relevante rådgivende fagorganene om å kommentere de mottatte opplysningene.
- 196.** Komiteen vil gå gjennom alle de tilgjengelige opplysningene og deretter treffe en beslutning. Slike beslutninger skal, i samsvar med artikkel 13 nr. 8 i *konvensjonen*, fattes med to tredjedels flertall blant de komitémedlemmene som er til stede og avgir stemme. Komiteen skal ikke beslutte å stryke et område fra lista uten først å ha samrådd seg med den berørte statsparten.
- 197.** Statsparten skal underrettes om komiteens beslutning, og komiteen skal umiddelbart offentliggjøre beslutningen.
- 198.** Dersom komiteens beslutning medfører at verdensarvlista blir endret, skal endringen framgå ved den neste offentlige oppdateringen av lista.

V. PERIODISK RAPPORTERING OM GJENNOMFØRINGEN AV VERDENSARVKONVENSJONEN

V.A Formål

199. Statspartene blir bedt å rapportere til Unescos generalkonferanse, gjennom verdensarvkomiteen, om lover og forskrifter de har vedtatt, og andre tiltak de har satt i verk for å følge opp *konvensjonen*, herunder det å gjøre rede for tilstanden til verdensarvområdene som befinner seg på deres territorium.⁸¹
200. Statspartene kan be om eksperthjelp fra de rådgivende fagorganene eller sekretariatet, som også (i forståelse med de berørte statspartene) kan bestille ytterligere eksperthjelp.
201. Den periodiske rapporteringen tjener fire hovedformål. Den skal:
- gi en indikasjon på hvordan statsparten følger opp *verdensarvkonvensjonen*
 - gi en pekepinn på hvordan den fremragende universelle verdien til områdene som er skrevet inn på verdensarvlista, blir holdt ved like over tid
 - sørge for oppdatert informasjon om verdensarvområdene, slik at endringer i forholdene og tilstanden til disse kan bli registrert
 - fungere som en mekanisme for regionalt samarbeid og for utveksling av informasjon og erfaringer mellom statspartene når det gjelder arbeidet med å følge opp *konvensjonen* og ta vare på av verdensarven
202. Den periodiske rapporteringen er en viktig del av arbeidet for en mer effektiv bevaring av verdensarvområdene på lang sikt og for å styrke troverdigheten i arbeidet med å følge opp *konvensjonen*.

V.B Prosedyre og oppsett

203. Verdensarvkomiteen har:⁸²
- vedtatt oppsettet og de forklarende kommentarene som er gjengitt i vedlegg 7
 - oppfordret statspartene til å presentere periodiske rapporter hvert sjette år
 - besluttet å gjennomgå statspartenes periodiske rapporter region for region etter følgende skjema:

⁸¹ Artikkel 29 i *verdensarvkonvensjonen* og resolusjoner fra den 11. sesjonen av statspartenes generalforsamling (1997) og fra den 29. sesjonen av Unescos generalkonferanse.

⁸² Vedtak 22 COM VI.7

Region	Gjennomgang av områder som er ført opp på lista til og med	Tidspunkt for komiteens gjennomgang
Arabiske stater	1992	desember 2000
Afrika	1993	desember 2001/juli 2002
Asia og Stillehavs-området	1994	juni-juli 2003
Latin-Amerika og Karibia	1995	juni-juli 2004
Europa og Nord-Amerika	1996/1997	juni-juli 2005/2006

- d) bedt sekretariatet om, i samarbeid med de rådgivende fagorganene og med hjelp fra statspartene, kompetente institusjoner og ekspertise som er tilgjengelig innen regionen, å utarbeide regionale strategier for den periodiske rapporteringen med utgangspunkt i tidsskjemaet som er satt opp under punkt c) over.

204. De regionale strategiene som er nevnt over, skal ta hensyn til regionenes særpreg og de skal fremme samordning og synkronisering mellom statspartene, særlig når det gjelder grenseoverskridende områder. Sekretariatet vil rådføre seg med statspartene når det gjelder utviklingen og implementeringen av disse regionale strategiene.

205. Etter at den første seksårssyklusen med periodisk rapportering er over, skal alle regionene gjennomgås igjen i den samme rekkefølgen som er angitt i skjemaet ovr. Det kan være aktuelt med en pause etter den første seksårssyklusen, for å evaluere og revidere mekanismen for periodisk rapportering, før en ny syklus blir påbegynt.

206. Oppsettet for de periodiske rapportene fra statspartene består av to deler:⁸³

- a) **Del I** gjør rede for lover og forskrifter som statsparten har vedtatt, og andre tiltak som statsparten har truffet for å følge opp *konvensjonen*, og gir detaljert informasjon om hvilke erfaringer parten har høstet på dette området. Denne delen går særlig på de generelle forpliktelsene som er spesifisert i enkelte artikler i *konvensjonen*.
- b) **Del II** gjør rede for tilstanden til spesifikke verdensarvområder som befinner seg på statspartens territorium. Denne delen skal fylles ut for hvert enkelt verdensarvområde.

Forklarende kommentarer finnes i oppsettet i vedlegg 7.

⁸³ Dette oppsettet ble vedtatt av på komiteens 22. sesjon (Kyoto 1998), og det kan bli revidert etter at den første syklusen med periodisk rapportering er over i 2006. Av den grunn er ikke oppsettet blitt revidert så langt.

- 207.** For å gjøre det lettere å håndtere informasjonen, blir statspartene bedt om å sende rapportene, på engelsk eller fransk, både i elektronisk form og på papir, til:

UNESCO World Heritage Centre

7 Place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

Frankrike

Tlf. : +33 (0)1 4568 1571

Faks : +33 (0)1 4568 5570

E-post : wh-info@unesco.org

V.C Evaluering og oppfølging

- 208.** Sekretariatet sammenfatter de nasjonale rapportene i regionale rapporter om verdensarvens tilstand. Disse er tilgjengelige både elektronisk på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/publications> og i papiirutgave (i serien World Heritage Papers).
- 209.** Verdensarvkomiteen går nøye gjennom problemene som blir tatt opp i de periodiske rapportene, og gir statspartene i de berørte regionene råd i spørsmål som oppstår i den forbindelse.
- 210.** Komiteen har bedt sekretariatet om, sammen med de rådgivende fagorganene og i samråd med de aktuelle statspartene, å utarbeide langsiktige, regionale oppfølgingsprogrammer, strukturert i samsvar med komiteens strategiske mål, og legge disse fram for komiteen til vurdering. Disse programmene skal fungere som en oppfølging av de periodiske rapportene, og komiteen skal jevnlig revidere dem basert på den aktuelle statspartens behov. Programmene skal gi et nøyaktig bilde av hvilke behov verdensarven i den aktuelle regionen har, og gjøre det enklere å yte internasjonal bistand. Komiteen har også gitt uttrykk for støtte til at det skal være direkte samsvar mellom de strategiske målene og den internasjonale bistanden.

VI. ARBEID FOR Å SKAPE OPPSLUTNING OM VERDENSARVKONVENSJONEN

VI.A Formål

211. Formålet med å skape oppslutning om konvensjonen er:⁸⁴
- å styrke arbeidet med kompetanseutvikling og forskning
 - å skape økt bevissthet om, forståelse for og erkjennelse av behovet for å bevare kultur- og naturarven blant folk flest
 - å styrke verdensarvens funksjon i lokalsamfunnet⁸⁵ og
 - å øke befolkningens deltakelse i arbeidet med å verne og formidle verdensarven både lokalt og nasjonal

VI.B Kompetanseutvikling og forskning

212. Komiteen søker å fremme kompetanseutvikling blant statspartene i samsvar med de strategiske målene.⁸⁶

Den globale opplæringsstrategien

213. Komiteen erkjenner at vern, bevaring og formidling av verdensarven krever store kunnskaper og en tverrfaglig tilnærming og har derfor vedtatt en global opplæringsstrategi for verdens kultur- og naturarv.⁸⁷ Hovedmålet med den globale opplæringsstrategien er å sørge for at et bredt spekter av aktører utvikler ferdighetene som skal til for å kunne følge opp *konvensjonen* på en god måte. For å hindre overlapping og sikre at strategien blir gjennomført på en effektiv måte, vil komiteen sørge for at å samordne den med andre initiativ, som for eksempel den globale strategien for en representativ, balansert og troverdig verdensarvliste og den periodiske rapporteringen. Komiteen vil hvert år gå gjennom relevante opplærings spørsmål, vurdere opplæringsbehov, gå gjennom de årlige rapportene om opplæringstiltak og gi anbefalinger vedrørende framtidige opplæringstiltak.

Nasjonale opplæringsstrategier og regionalt samarbeid

214. Statspartene blir bedt om å sørge for at fagfolkene deres og spesialister på alle nivå har den nødvendige skoleringen. Statspartene blir derfor oppfordret til å utvikle nasjonale opplæringsstrategier og inkludere regionalt samarbeid om opplæring som en del av disse strategiene.

Forskning

⁸⁴ Artikkel 27 (om utdanningsprogram) i *verdensarvkonvensjonen*

⁸⁵ Artikkel 5.1 *verdensarvkonvensjonen*

⁸⁶ *Budapest-erklæringen om verdensarven* (2002)

⁸⁷ Global opplæringsstrategi for verdens kultur- og naturarv, vedtatt av verdensarvkomiteen på dens 25. sesjon (Helsinki, Finland, 2001) (se vedlegg X til dokumentet WHC-01/CONF.208/24).

215. Komiteen utvikler og koordinerer det internasjonale forskningssamarbeidet som er nødvendig for å gjennomføre *konvensjonen* på en effektiv måte. Statspartene blir også bedt om å stille ressurser til rådighet for forskning, ettersom kunnskap og forståelse er grunnleggende for arbeidet med å kartlegge, forvalte og overvåke verdensarvområdene.

Internasjonal bistand

216. Statspartene kan søke verdensarvfondet om støtte til opplæring og forskning (se kapittel VII).

VI.C Bevisstgjøring og utdanning

Bevisstgjøring

217. Statspartene blir oppfordret til å øke bevisstheten om behovet for å bevare verdensarven. Særlig bør de sørge for at verdensarvområdene blir skiltet slik at verdensarvstatusen tydelig kommer fram.
218. Sekretariatet yter statspartene bistand i arbeidet med å utvikle aktiviteter som skal øke folks bevissthet om *konvensjonen* og informere allmennheten om farene som truer verdensarven. Sekretariatet gir statspartene råd om hvordan de kan utarbeide og gjennomføre markedsførings- og undervisningsprosjekter lokalt på verdensarvområdene, prosjekter som kan finansieres gjennom internasjonal bistand. De rådgivende fagorganene og relevante statlige organer kan også kontaktes for råd i forbindelse med slike prosjekter.

Utdanning

219. Verdensarvkomiteen oppfordrer og gir støtte til arbeidet med å utvikle undervisningsmaterieell, -aktiviteter og -programmer.

Internasjonal bistand

220. Statspartene blir oppfordret til å utvikle undervisningsaktiviteter i forbindelse med verdensarven, med deltakelse, der det er mulig, fra skoler, universiteter, museer og andre lokale og nasjonale utdanningsinstitusjoner.⁸⁸
221. Sekretariatet utarbeider og utgir, i samarbeid med Unescos utdanningsavdeling og andre partnere, et undervisningsopplegg om verdensarven, "Verdensarv i unge hender", til bruk i videregående skoler verden rundt.⁸⁹ Opplegget også kan tilpasses bruk på andre utdanningsnivå.
222. Statspartene kan søke om internasjonal bistand fra verdensarvfondet til å utvikle og sette i verk bevissthetsskapende aktiviteter eller programmer og undervisningsaktiviteter eller -programmer (se kapittel VII).

⁸⁸ Artikkel 27 nr. 2 i *verdensarvkonvensjonen*

⁸⁹ "Verdensarv i unge hender" er tilgjengelig på internettadressen <http://whc.unesco.org/education/index.htm>

VII. VERDEN SARV FONDET OG INTERNASJONAL BISTAND

VII.A Verdensarvfondet

223. Verdensarvfondet er et fond som er opprettet i henhold til *konvensjonen*, i samsvar med bestemmelsene i Unescos økonomireglement.⁹⁰ Fondets midler består av obligatoriske og frivillige bidrag fra statspartene og eventuelle andre midler som fondets vedtekter tillater.
224. De økonomiske reglene som gjelder for fondet, er å finne i dokumentet WHC/7, som er tilgjengelig på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/financialregulations>.

VII.B Mobilisering av andre tekniske og finansielle bidrag og partnerskap til støtte for verdensarvkonvensjonen

225. I den grad det er mulig, skal verdensarvfondet brukes til å mobilisere ekstra midler til internasjonal bistand fra andre kilder.
226. Komiteen har besluttet at bidrag som verdensarvfondet mottar tilbud om, og som skal gå til internasjonale bistandsaksjoner og andre Unesco-prosjekter på områder som står på verdensarvlista, skal bli akseptert og som internasjonal bistand i henhold til del V av *konvensjonen* og i samsvar med bestemmelsene som er vedtatt for å gjennomføre aksjonen eller prosjektet.
227. Statspartene blir oppfordret til å gi ekstra støtte til *konvensjonen*, utover de obligatoriske bidragene til verdensarvfondet.⁹¹ Denne frivillige støtten kan enten gis i form av ekstra bidrag til verdensarvfondet eller som direkte økonomiske eller tekniske bidrag til verdensarvområdene.
228. Statspartene blir oppfordret til å delta i internasjonale innsamlingsaksjoner som Unesco setter i gang for å bevare verdensarven.
229. Statspartene og andre som ønsker å gi bidrag til disse aksjonene eller andre Unesco-prosjekter for verdensarvområder, oppfordres til å gi sine bidrag gjennom verdensarvfondet.
230. Statspartene blir oppfordret til å støtte aktivt opp om arbeidet med å opprette nasjonale, offentlige og private stiftelser eller foreninger med formål å skaffe til veie midler til arbeidet med å verne verdensarven.⁹²
231. Sekretariatet bidrar gjennom å mobilisere finansielle og tekniske ressurser til arbeidet med å ta vare på verdensarven. Til dette formålet utvikler sekretariatet partnerskap med offentlige og private institusjoner, i samsvar med vedtakene og retningslinjene fra verdensarvkomiteen og Unescos regelverk.

⁹⁰ Artikkel 15 i *verdensarvkonvensjonen*

⁹¹ Artikkel 15 nr. 3 i *verdensarvkonvensjonen*

⁹² Artikkel 17 i *verdensarvkonvensjonen*

232. Sekretariatet skal bruke "Forskrifter for Unescos samarbeid med private finansieringskilder for å skaffe midler utenom budsjettet" og "Retningslinjer for mobilisering av private midler og kriterier for valg av potensielle partnere" som rettesnor for arbeidet med å samle inn eksterne midler til verdensarvfondet.⁹³ Disse dokumentene er tilgjengelige på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/privatefunds>.

VII.C Internasjonal bistand

233. *Konvensjonen* inneholder bestemmelser for tildeling av internasjonal bistand til statspartene, bistand som skal gå til å verne kultur- og naturarv som befinner seg på deres territorium, og som står på verdensarvlista, eller som kan være egnet for å bli skrevet inn på lista. Den internasjonale bistanden skal ses på som et supplement til den nasjonale innsatsen for å bevare og forvalte verdensarvområdene og områdene som står på den tentative lista, når det ikke er mulig å skaffe til veie nok ressurser på nasjonalt nivå.⁹⁴
234. Den internasjonale bistanden blir hovedsakelig finansiert gjennom verdensarvfondet, som er opprettet i samsvar med *verdensarvkonvensjonen*. Komiteen fatter beslutninger om internasjonal bistand for to år om gangen.⁹⁵
235. Verdensarvkomiteen samordner og tildeler ulike former for internasjonal bistand på grunnlag av søknader fra statspartene. De ulike formene for internasjonal bistand er beskrevet i tabellen nedenfor og er, i prioritert rekkefølge.⁹⁶
- a) krisehjelp
 - b) bistand til arbeidet med å bevare og forvalte et område (inkludert bistand til opplæring og forskning, teknisk samarbeid, formidling og utdanning)
 - c) bistand til forberedende arbeid

VII.D Prinsipper og prioriteringer for den internasjonale bistanden

236. Områder som står på farelista skal prioriteres når det gjelder internasjonal bistand. Komiteen har opprettet en egen post på budsjettet for å sikre at en vesentlig del av bistanden fra verdensarvfondet går til områder som står på farelista.⁹⁷
237. Statsparter som ligger etter med betalingen av sine obligatoriske eller frivillige bidrag til verdensarvfondet, er ikke berettiget til internasjonal bistand. Men denne bestemmelsen gjelder ikke anmodning om krisehjelp.⁹⁸

⁹³ "Forskrifter for Unescos samarbeid med private finansieringskilder for å skaffe midler utenom budsjettet" (vedlegg til vedtak 149 EX/Dec. 7.5) og "Retningslinjer for mobilisering av private midler og kriterier for valg av potensielle partnere" (vedlegg til vedtak 156 EX/Dec. 9.4)

⁹⁴ Se artikkel 13 nr. 1 og 2 og artiklene 19-26 i *verdensarvkonvensjonen*

⁹⁵ Del IV av *verdensarvkonvensjonen*

⁹⁶ Vedtak 30 COM 14A

⁹⁷ Artikkel 13 nr. 1 i *verdensarvkonvensjonen*

⁹⁸ Vedtak 13 COM XII.34

- 238.** For å støtte de strategiske målene, gir komiteen også internasjonal bistand i samsvar med prioriteringene i komiteens vedtak og regionale programmer som komiteen vedtar for å følge opp den periodiske rapporteringen (se punkt 210).
- 239.** I tillegg til prioriteringene som er nevnt i punktene 236-238 over, skal komiteen legge vekt på følgende når den tar beslutninger om internasjonal bistand:
- a) sannsynligheten for at bistanden kan få en katalysator- og multiplikatoreffekt ("såkornpengen") og føre til at det kommer finansielle og tekniske bidrag fra andre kilder
 - b) når de tilgjengelige fondene er begrensete og det må foretas en utvelgelse, skal det gjøres i følgende rekkefølge:
 - de minst utviklede landene eller lavinntekstøkonomiene, slik disse er definert av komiteen for utviklingspolitikk under FNs økonomiske og sosiale råd eller
 - et land med lavere, middels inntektsnivå slik det er definert av Verdensbanken eller
 - et lite utviklingsøysamfunn (Small Island Developing State – SIDS) eller
 - en statspart som nylig har vært i en konfliktsituasjon
 - c) hvor akutt behovet for vernetiltak er på det aktuelle verdensarvområde
 - d) om mottakerstaten selv viser engasjement for virksomheten, på det lovgivningsmessige, administrative og, dersom det er mulig, på det økonomiske planet
 - e) om aktiviteten bidrar til å fremme de strategiske målene komiteen har vedtatt⁹⁹
 - f) i hvilken grad aktiviteten bidrar til å tilfredsstille behov som er avdekket gjennom den forsterkede overvåkingsprosessen eller analysen av regionale periodiske rapporter¹⁰⁰
 - g) om aktiviteten kan tjene som et godt eksempel når det gjelder vitenskapelig forskning og utvikling av kostnadseffektive konserveringsteknikker
 - h) hva aktiviteten koster og hvilke resultater som forventes og
 - i) den pedagogiske verdien, både når det gjelder opplæring av eksperter og for allmennheten
- 240.** Det vil bli opprettholdt en balanse i fordelingen av ressurser mellom aktiviteter for kulturarven og aktiviteter for naturarven og mellom bistand til bevaring og forvaltning på den ene siden og forberedende arbeid på den andre siden. Denne balansen vil med

⁹⁹ Punkt 26

¹⁰⁰ Vedtak 20 COM XII

jevne mellomrom bli vurdert av komiteen og av presidenten i verdensarvkomiteen i forbindelse med det andre året i syklusen.

VILE Oppsummeringstabell

241.

Form for internasjonal bistand	Formål	Beløpsgrenser	Søknadsfrist	Godkjenningsmyndighet
Krisehjelp	<p>Det kan søkes om bistand for å håndtere påviste eller potensielle farer som truer områder som står på farelista og på verdensarvlista, og som er påført eller står i umiddelbar fare for å bli påført, alvorlig skade som følge av uventede forhold. Slike forhold kan for eksempel være at grunnen synker, omfattende branner, eksplosjoner eller flom eller menneskeskapte katastrofer, herunder krig. Denne bistanden omfatter ikke bistand etter skade eller forringelse som er forårsaket av gradvis forfall, forurensning eller erosjon. Den er bare ment for krisesituasjoner som dreier seg om bevaringen, i streng forstand, av et verdensarvområde (se vedtak 28 COM 10B 2.c). Den kan om nødvendig stilles til rådighet for mer enn ett verdensarvområde innen den samme statspartens territorium (se vedtak 6 EXT. COM 15.2). Beløpsgrensene gjelder hvert enkelt verdensarvområde.</p> <p>Det kan søkes om bistand til:</p> <p>i) krisetiltak for å sikre området</p> <p>ii) utarbeiding av en kriseplan for området</p>	Opp til 5 000 USD	Ingen	Direktøren ved Unescos verdensarvsenter
		Mellom 5 001 og 75 000 USD	Ingen	Komiteens president
		Over 75 000 USD	Når som helst før komiteens møte	Komiteen
Bistand til forberedende arbeid	<p>Det kan søkes om slik bistand til, i prioritert rekkefølge:</p> <p>i) å utarbeide eller oppdatere nasjonale, tentative lister over områder som egner seg for å bli skrevet inn på verdensarvlista</p> <p>ii) å arrangere møter for å samordne nasjonale, tentative lister innenfor samme geokulturelle region</p> <p>iii) å utarbeide nominasjoner for områder som skal skrives inn på verdensarvlista (kan også omfatte forberedende arbeid som det å samle inn basisinformasjon, scoping studies av områdets potensial til å kunne vise fram sin fremragende universelle verdi, inkludert dets integritet eller autensitet, komparative analyser av området sammenliknet med andre, tilsvarende områder (se punkt 3.c i vedlegg 5), inkludert analyser i sammenheng med gapstudier utført av de rådgivende fagorganene. Anmodning om bistand til områder, hvor det er anerkjent at det er et gap på lista eller til områder hvor forundersøkelsene har vist at det er behov for ytterligere undersøkelser, vil bli prioritert. Dette gjelder særlig for statsparter som ikke</p>	Opp til 5 000 USD	Ingen	Direktøren ved Unescos verdensarvsenter
		Mellom 5 001 og 30 000 USD	31. oktober	Komiteens president

	<p>har områder på verdensarvlista eller som er underrepresentert på denne.</p> <p>iv) å forberede søknader om vern og forvaltning, søknader som verdensarvkomiteen skal vurdere</p>			
--	---	--	--	--

Form for internasjonal bistand	Formål	Beløpsgrenser	Søknadsfrist	Godkjenningsmyndighet
Bistand til bevaring og forvaltning	<p>Det kan søkes om slik bistand til:</p> <p>i) å lære opp personale og spesialister på alle nivå innen det å identifisere, overvåke, bevare, forvalte og formidle verdensarven, med vekt på gruppeopplæring</p> <p>ii) vitenskapelig forskning som har verdi for verdensarvområdene</p> <p>iii) studier av vitenskapelige og tekniske problemer i tilknytning til det å ta vare på forvalte og formidle verdensarvområdene.</p> <p>Merk: Søknader om støtte fra Unesco til individuell opplæring skal skrives på standardskjemaet "Application for fellowship" ("Søknad om stipend"), som kan fås fra sekretariatet.</p>	<p>Bare for søknader som ikke når opp under punktene i) og vi):</p> <p>Opp til 5 000 USD</p> <p>Mellom 5 001 og 30 000 USD</p>	<p>Bare for søknader som ikke når opp under punktene i)-vi):</p> <p>Ingen</p> <p>31. oktober</p>	<p>Bare for søknader som ikke når opp under punktene i) til vi)</p> <p>Direktøren ved Unescos verdensarvsenter</p> <p>Komiteens president</p>
	<p>iv) til å innhente eksperter, teknikere og faglært arbeidskraft til arbeidet med å bevare, forvalte og formidle områder som står på farelista og på verdensarvlista</p>	<p>Over 30.000 USD</p>	<p>31. oktober</p>	<p>Komiteen</p>
	<p>v) til å skaffe utstyr statsparten trenger til arbeidet med å bevare, forvalte og formidle områdene som står på farelista og på verdensarvlista</p>			
	<p>vi) i form av lån med lav rente eller rentefrie lån, med lang tilbakebetalingstid, til å sette i gang arbeidet med å bevare, forvalte og formidle områdene som står på farelista og på verdensarvlista</p>			
	<p>vii) til programmer, aktiviteter og møter, på regionalt og internasjonalt plan som kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ bidra til å skape interesse for <i>konvensjonen</i> i land innen en gitt region ▪ skape større oppmerksomhet rundt forskjellige spørsmål i forbindelse med gjennomføringen av <i>konvensjonen</i>, for å bidra til mer engasjement i arbeidet med å følge den opp ▪ bidra til å utveksle erfaringer ▪ stimulere til samarbeid om utdannings-, informasjons- og markedsføringsprogram, særlig for å stimulere unge mennesker til å engasjere i arbeidet med å verne verdensarven 	<p>Bare for søknader som ikke når opp under punktene vii) og viii)</p> <p>Opp til 5 000 USD</p> <p>Mellom 5001 og 10 000</p>	<p>Bare for søknader som ikke når opp under punktene vii) og viii)</p> <p>Ingen</p> <p>31. oktober</p>	<p>Bare for søknader som ikke når opp under punktene vii) og viii)</p> <p>Direktøren ved Unescos verdensarvsenter</p> <p>Komiteens president</p>

	viii) på det nasjonale planet, til: <ul style="list-style-type: none"> ▪ sammenkomster som er arrangert spesielt for å gjøre <i>konvensjonen</i> bedre kjent, særlig blant unge mennesker, eller for å stifte verdensarvforeninger, i samsvar med artikkel 17 i <i>konvensjonen</i> ▪ til å utarbeide og drøfte undervisnings- og informasjonsmaterieell (som f.eks. brosjyrer, trykksaker, utstillinger, filmer og multimedieverktøy), for å markedsføre <i>konvensjonen</i> og verdensarvlista, særlig overfor unge mennesker, men ikke til å markedsføre et spesifikt verdensarvområde 	USD		

VII.F Prosedyre og oppsett

- 242.** Alle statspartene som fremmer søknad om internasjonal bistand, blir oppfordret til å rådføre seg med sekretariatet og de rådgivende fagorganene i forbindelse med planleggingen og utarbeidingen av hver søknad. For å gjøre dette arbeidet lettere for statspartene, kan de på forespørsel få tilgang til eksempler på vellykkede søknader om internasjonal bistand.
- 243.** Søknadsskjema for internasjonal bistand finnes i vedlegg 8. En oversikt over de forskjellige formene for bistand, beløpsgrenser, søknadsfrister og godkjenningmyndigheter finnes i oppsummeringstabellen i kapittel VII.E.
- 244.** Søknaden skal være skrevet på engelsk eller fransk. Den skal være forskriftsmessig undertegnet, og den skal formidles av den nasjonale Unesco-komiteen, statspartens faste delegasjon til Unesco eller det relevante departementet eller ministeriet til:

UNESCO World Heritage Centre

7 Place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

Frankrike

Tlf. : +33 (0)1 4568 1276

Faks : +33 (0)1 4568 5570

E-post : wh-intassistance@unesco.org

- 245.** Søknader om internasjonal bistand kan sendes per e-post, men må da følges av en offisielt undertegnet papirversjon av søknaden eller en utfylt versjon av skjemaet som finnes på nettsidene til Unescos verdensarvsenter: <http://whc.unesco.org>.
- 246.** Det er viktig at alle opplysningene som det blir bedt om i søknadsskjemaet, blir tatt med. Dersom det er hensiktsmessig eller nødvendig, kan søknaden suppleres med tilleggsopplysninger, rapporter med mer.

VII.G Vurdering og godkjenning av søknader om internasjonal bistand

247. Forutsatt at en søknad om bistand er fullstendig utfylt, vil sekretariatet, med hjelp fra de rådgivende fagorganene og innen rimelig tid, behandle den slik:
248. Alle søknader om internasjonal bistand til kulturarv blir vurdert av ICOMOS og ICCROM, med unntak søknader for beløp opp til og med 5 000 USD.¹⁰¹
249. Alle søknader om internasjonal bistand til blandet kultur- og naturarv blir vurdert av ICOMOS, ICCROM og IUCN, med unntak for søknader for beløp opp til og med 5 000 USD.¹⁰²
250. Alle søknader om internasjonal bistand til naturarv blir vurdert av IUCN, med unntak for søknader for beløp opp til og med 5 000 USD.¹⁰³
251. Vurderingskriteriene som de rådgivende fagorganene anvender, er omtalt i vedlegg 9.
252. Alle søknader om internasjonal bistand for mer enn 5 000 USD, unntatt dem som gjelder krisehjelp, blir vurdert av et panel bestående av representanter for Unescos verdensarvsenters regionale kontor og de rådgivende fagorganene, og, om mulig, av verdensarvkomiteens president eller en av visepresidentene. Dette panelet møtes en til to ganger i året før presidenten eller komiteen fatter vedtak. Sekretariatet kan når som helst innvilge søknader om krisehjelp. Slike søknader blir så oversendt presidenten eller komiteen som fatter vedtak på den neste sesjonen, etter at de rådgivende fagorganene har uttalt seg, uten at søknadene blir forelagt panelet.
253. Presidenten har ikke fullmakt til å innvilge søknader fra det landet han selv kommer fra. Disse vil bli behandlet av komiteen.
254. Alle søknader om bistand til forberedende arbeid eller bevaring og forvaltning på mer enn 5 000 USD skal være sekretariatet i hende før **31. oktober**. Ufullstendige søknader som ikke er komplettert innen 30.november, vil bli sendt tilbake til statspartene slik at de kan sende dem inn på nytt til neste syklus. Fullstendige søknader blir vurdert av et første panel som holdes i januar i forbindelse med møtet mellom sekretariatet og de rådgivende fagorganene. Søknader som panelet gir en positiv eller negativ anbefaling, vil bli oversendt til presidenten eller komiteen som beslutter om de skal innvilges. Når det gjelder søknader som har blitt revidert etter at de ble behandlet av det første panelet, kan et panel nummer to holdes minst åtte uker før komitésesjonen. Søknader som ble sendt tilbake for en grundig omarbeiding, kan bli vurdert av panelet avhengig av når de ble mottatt. Søknader som bare trengte en mindre omarbeiding og ingen ytterligere vurdering fra panelets side, må bli sendt tilbake i løpet av det året de først ble vurdert. Hvis ikke, vil de bli oversendt det nye panelet. I vedlegg fire finnes en tabell med detaljert informasjon om søknadsprosessen.

¹⁰¹ Vedtak 13 COM XII.34 og vedtak 31 COM 18B

¹⁰² Vedtak 31 COM 18B

¹⁰³ Vedtak 31 COM 18B

VII.H Avtaler

- 255.** Når en søknad om internasjonal bistand blir innvilget, blir det inngått avtaler mellom Unesco og den berørte statsparten eller dens representant(er), i samsvar med Unescos regelverk og i tråd med arbeidsplanen og budsjettoppstillingen som er beskrevet i den opprinnelig godkjente søknaden.

VII.I Evaluering og oppfølging av den internasjonale bistanden

- 256.** Kontroll med og evaluering av gjennomføringen av den internasjonale bistanden vil bli utført innen tre måneder etter at aktivitetene er ferdige. Sekretariatet samordner resultatene av disse evalueringene og holder dem oppdatert, i samarbeid med de rådgivende fagorganene. Komiteen gjennomgår dem med jevne mellomrom.
- 257.** For å evaluere effektiviteten i bistanden og revurdere prioriteringene, gjennomgår komiteen implementeringen, evalueringen og oppfølgingen av den internasjonale bistanden.

VIII. VERDENSARVLOGOEN

VIII.A Innledning

- 258.** På sin andre sesjon (Washington, 1978) tok komiteen i bruk verdensarvlogoen, tegnet av Michel Olyff. Denne logoen symboliserer det gjensidige avhengighetsforholdet mellom kultur- og naturarvområder: Den sentrale firkanten er en form skapt av mennesket, mens sirkelen representerer naturen, og de to er nært knyttet til hverandre. Logoen er rund, som jorden, men samtidig er den et symbol på beskyttelse. Den symboliserer *konvensjonen*, uttrykker at statspartene har sluttet seg til *konvensjonen* og identifiserer områdene som står på verdensarvlista. Den blir forbundet med allmenn kjennskap til *konvensjonen* og er symbolet på *konvensjonens* troverdighet og prestisje. Framfor alt representerer den de universelle verdiene som *konvensjonen* står for.
- 259.** Komiteen besluttet at logoen som var foreslått av kunstneren, kunne brukes i hvilken som helst farge og størrelse, avhengig av bruk, tekniske muligheter og kunstneriske hensyn. Logoen skal alltid inneholde teksten "WORLD HERITAGE . PATRIMOINE MONDIAL". Der det står "PATRIMONIO MUNDIAL" kan teksten erstattes av den samme teksten på det nasjonale språket i det landet der logoen skal brukes.

- 260.** For å sikre at logoen er så godt synlig som mulig, og for å unngå uriktig bruk av den, vedtok komiteen på sin 22. sesjon (Kyoto, 1998) "Retningslinjer og prinsipper for bruken av verdensarvlogoen". Disse retningslinjene blir presentert i de følgende avsnittene.
- 261.** Selv om logoen ikke nevnes i *konvensjonen*, har komiteen gått inn for at den kan brukes til å identifisere områder som står under *konvensjonens* beskyttelse, og som er ført opp på verdensarvlista etter at logoen ble godkjent i 1978.
- 262.** Verdensarvkomiteen har ansvaret for å regulere og lage forskrifter for bruken av verdensarvlogoen.
- 263.** Verdensarvlogoen, navnet "World Heritage" og avledninger av navnet er for tiden, etter anmodning fra komiteen på dens 26. sesjon (Budapest, 2002), i ferd med å bli registrert under artikkel 6ter i Paris-konvensjonen om beskyttelse av den industrielle eiendomsretten, og de er derfor beskyttet.¹⁰⁴
- 264.** Logoen har også et økonomisk potensial, som kan brukes til å øke markedsverdien på produkter som blir forbundet med den. Det er nødvendig med en balansegang mellom

¹⁰⁴ Vedtak 26 COM 15

bruken av logoen til å fremme *konvensjonens* mål og optimalisere kunnskapen om *konvensjonen* over hele verden på den ene siden, og behovet for å forhindre at den blir misbrukt til upresise, upassende og uautoriserte kommersielle eller andre formål på den andre siden.

265. Retningslinjene og prinsippene for bruken av logoen og bestemmelsene om kvalitetskontroll skal ikke hindre samarbeid om markedsføringsaktiviteter. Myndighetene som er ansvarlige for å vurdere og ta beslutninger om bruken av logoen (se nedenfor), trenger parametere (rammer) de kan basere sine beslutninger på.

VIII.B Anvendelsesområde

266. Retningslinjene og prinsippene som her er foreslått, omfatter all bruk av logoen som det kommer framlegg om fra:
- a. Unescos verdensarvsenter
 - b. Unescos publikasjonskontor og andre Unesco-kontorer
 - c. organer eller nasjonale kommisjoner som er ansvarlige for å følge opp *konvensjonen* hos statspartene
 - d. verdensarvområder
 - e. andre avtaleparter, særlig slike som primært driver kommersiell virksomhet

VIII.C Statspartenes ansvar

267. Statspartene skal, innen sine respektive land, gjøre alt de kan for å hindre at logoen blir brukt av grupper eller til formål som ikke er eksplisitt godkjent av komiteen. Statspartene blir oppfordret til å bruke sitt nasjonale lovverk fullt ut, inkludert varemerkeretten.

VIII.D Riktig bruk av verdensarvlogoen

268. Områder som står på verdensarvlista, skal være merket med både verdensarvlogoen og Unescos logo, og disse skal plasseres slik at de ikke forringer det visuelle inntrykket av verdensarvområdet.

Produksjon av plaketter som opplyser om at et område står på verdensarvlista

269. Når et område er skrevet inn på verdensarvlista, skal statsparten så snart som mulig få på plass en plakett som gjør publikum oppmerksom på dette. Disse plakettenes blir laget for å informere innbyggerne i landet og besøkende fra andre land om at det området de besøker, har en spesiell verdi som er anerkjent av det internasjonale samfunnet. Området er med andre ord eksepsjonelt og av interesse ikke bare for en enkelt nasjon, men for hele verden. Men disse plakettenes har også en annen funksjon. De skal informere allmennheten om *verdensarvkonvensjonen*, eller i alle fall om verdensarvkonseptet og verdensarvlista.

270. Komiteen har vedtatt følgende retningslinjer for hvordan disse plakettene skal se ut og hvordan de skal plasseres:

- a) Plaketten skal plasseres slik at den er lett å se for dem som besøker området, uten at den virker skjemmende for inntrykket.
- b) Verdensarvlogoen skal være med på plaketten.
- c) Teksten skal omtale områdets fremragende universelle verdi. I den forbindelse kan det være praktisk med en kort beskrivelse av områdets fremragende særtrekk. Om de ønsker det, kan statspartene benytte beskrivelsene som blir brukt i de forskjellige publikasjonene om verdensarven, eller i verdensarvdokumentasjonen, som kan fås fra sekretariatet.
- d) Teksten skal henviser til *verdensarvkonvensjonen* og særlig til verdensarvlista og den internasjonale anerkjennelsen det innebærer å være ført opp på denne lista. (Det er imidlertid ikke nødvendig å ta med på hvilken sesjon komiteen vedtok å føre området opp på lista.) Ved områder som får mye besøk fra andre land, kan det kan være hensiktsmessig å ha teksten på flere språk.

271. Komiteen foreslår følgende tekst som eksempel:

"(Navnet på området) er skrevet inn på verdensarvlista, som er opprettet i henhold til *konvensjon om vern av verdens kultur- og naturarv*. Det at et område er skrevet inn på denne lista, stadfester at et kultur- eller naturområde er av fremragende universell verdi, og at det fortjener å bli vernet, til glede for hele menneskeheten."

272. Denne teksten kan så etterfølges av en kort beskrivelse av det aktuelle verdensarvområde.

273. De nasjonale myndighetene bør oppfordre verdensarvområdene til å bruke logoen, for eksempel på brevhoder, i brosjyrer og på uniformene til personalet.

274. Tredjeparter som har fått rett til å lage kommunikasjonsprodukter i tilknytning til *verdensarvkonvensjonen* og verdensarvområder, skal gi logoen en plass der den synes godt. De skal ikke bruke andre emblemer eller logoer på slike produkter.

VIII.E Prinsipper for bruken av verdensarvlogoen

275. De ansvarlige myndighetene blir bedt om å legge følgende prinsipper til grunn når de skal ta beslutninger om bruken av logoen:

- a) For å støtte opp om *konvensjonen*, bør logoen benyttes i alle prosjekter med en vesentlig tilknytning til *konvensjonens* virkeområde, også, i den grad det er teknisk og juridisk mulig, i prosjekter som allerede er godkjent og vedtatt.
- b) Et vedtak om å tillate bruken av logoen, skal først og fremst knyttes opp til kvaliteten og innholdet i produktet logoen skal forbindes med, og ikke til omfanget av produktene som skal markedsføres, eller til den forventete

økonomiske avkastningen. Hovedkriteriet for å godkjenne bruken av logoen, skal være den pedagogiske, vitenskapelige, kulturelle eller kunstneriske verdien til det foreslåtte produktet i relasjon til verdensarvens prinsipper og verdier. Det skal ikke rutinemessig gis tillatelse til å plassere logoen på produkter som ikke har noen, eller bare svært liten, pedagogisk verdi, som for eksempel på kopper, t-skjorter, jakkenåler (pins) og andre turistsuvenirer. Det vil bli vurdert å gjøre unntak fra denne politikken i forbindelse med spesielle arrangement, som for eksempel komitémøter og seremonier hvor plaketter blir avduket.

- c) Alle beslutninger som gjelder godkjenning av bruken av logoen, må være fullstendig entydige og klare, og i overensstemmelse med de uttrykte og underforståtte målene og verdiene i *verdensarvkonvensjonen*.
- d) Det er ikke tillatt for kommersielle aktører å bruke logoen direkte på sitt eget materiell for å uttrykke støtte til arbeidet for verdensarven, med mindre dette er godkjent i samsvar med disse prinsippene. Komiteen erkjenner imidlertid at enhver person eller organisasjon og ethvert selskap fritt kan utgi eller produsere det de vurderer som hensiktsmessig i forbindelse med verdensarvområder, men komiteens har eksklusive rett til å gi offisiell tillatelse til å bruke verdensarvlogoen i den forbindelse, og denne retten skal praktiseres i samsvar med disse retningslinjene og prinsippene.
- e) Andre avtaleparters bruk av logoen skal normalt bare godkjennes dersom den foreslåtte bruken har direkte med verdensarvområder å gjøre. Det kan gis tillatelse til slik bruk etter at den er godkjent av de nasjonale myndighetene i landene det gjelder.
- f) I tilfelle der ingen spesifikke verdensarvområder er involvert, eller er hovedtema for den foreslåtte bruken, for eksempel gjelde generelle seminarer eller arbeidsgrupper om vitenskapelige spørsmål eller konserveringsteknikker, kan logoen bare brukes dersom det uttrykkelig er godkjent i samsvar med disse retningslinjene og prinsippene. Når man ber om tillatelse til å bruke logoen i slike tilfelle, skal det spesifikt gjøres rede for hvordan den foreslåtte bruken kan forventes å styrke arbeidet med *konvensjonen*.
- g) Reisebyrå, flyselskap eller andre typer foretak som primært driver kommersiell virksomhet, skal ikke få tillatelse til å bruke logoen, med mindre det foreligger eksepsjonelle omstendigheter, og det kan vises til at bruken har en tydelig positiv virkning for verdensarven generelt eller for spesifikke verdensarvområder. Det må søkes om godkjenning for slik bruk i samsvar med disse retningslinjene og prinsippene, og det må foreligge samtykke fra de nasjonale myndighetene i de landene bruken spesifikt gjelder.

Sekretariatet skal ikke akseptere at reisebyrå eller andre, lignende foretak kommer med motytelser som reklame, reiser eller annet, som erstatning for eller i stedet for å yte et økonomisk vederlag for å kunne bruke av logoen.

- h) Når det er snakk om framtidige kommersielle ytelser, skal sekretariatet sørge for at verdensarvfondet får en rimelig del av inntektene, og det skal inngå en

kontrakt eller en annen avtale som dokumenterer forutsetningene som ligger til grunn for prosjektet, og avtalene om ytelser til fondet. I alle tilfelle der det er snakk om kommersiell bruk, skal alle ekstra kostnader i form av arbeidstid og relaterte kostnader for sekretariatspersonalet og andre som skal behandle saken, dekkes fullt ut av parten som søker om tillatelse til å bruke logoen.

Nasjonale myndigheter blir også oppfordret til å sørge for at deres verdensarvområder eller verdensarvfondet mottar en rimelig del av inntektene. De blir også oppfordret til å dokumentere forutsetningene som ligger til grunn for prosjektet, og for hvordan eventuelle inntekter blir fordelt.

- i) Dersom det er behov for sponsorer til å framstille produkter som sekretariatet vurderer det er nødvendig å distribuere, skal valget av partner eller partnere, som et minimum, være i samsvar med kriteriene som er fastsatt i "Forskrifter for Unescos samarbeid med private finansieringskilder for å skaffe midler utenom budsjettet" og "Retningslinjer for mobilisering av private midler og kriterier for valg av potensielle partnere", samt med andre retningslinjer som komiteen måtte vedta for innsamling av midler. Behovet for slike produkter skal klargjøres og begrunnes i skriftlige presentasjoner, som skal godkjennes etter de reglene komiteen måtte fastsette.¹⁰⁵

VIII.F Prosedyre for godkjenning av bruken av verdensarvlogoen

Avtale med nasjonale myndigheter

276. Nasjonale myndigheter kan gi nasjonale enheter tillatelse til å bruke logoen, forutsatt at prosjektet, enten det er nasjonalt eller internasjonalt, bare omfatter verdensarvområder som befinner seg på det samme nasjonale territoriet. De nasjonale myndighetenes beslutning skal være i samsvar med disse retningslinjene og prinsippene.
277. Statspartene blir oppfordret til å gi sekretariatet navn og adresse til myndighetene som er ansvarlige for å forvalte bruken av logoen.¹⁰⁶

Avtale som krever kvalitetskontroll av innholdet

278. Alle andre søknader om tillatelse til å bruke logoen skal fremmes i henhold til følgende prosedyre:
 - a) En søknad som angir formålet med bruken av logoen, hvor lenge og på hvilket territorium den skal brukes, skal sendes til direktøren for Unescos verdensarvsenter.
 - b) Direktøren for Unescos verdensarvsenter har fullmakt til å tillate bruk av logoen, i samsvar med disse retningslinjene og prinsippene. Når det gjelder

¹⁰⁵ "Forskrifter for Unescos samarbeid med private finansieringskilder for å skaffe midler utenom budsjettet" (Vedlegg til Vedtak 149 EX/Dec. 7.5) og "Retningslinjer for mobilisering av private midler og kriterier for valg av potensielle partnere" (Vedlegg til Vedtak 156 EX/Dec. 9.4)

¹⁰⁶ Rundskriv av 14. april 1999 <http://whc.unesco.org/circs/circ99-4e.pdf>

tilfelle som ikke er omfattet av retningslinjene og prinsippene, eller som ikke i tilstrekkelig grad blir dekket av disse, skal direktøren sende saken til presidenten i komiteen. I vanskelige tilfelle kan direktøren henvide saken videre til komiteen for endelig avgjørelse. En rapport om autorisert bruk av logoen skal hvert år legges fram for verdensarvkomiteen.

- c) Under forutsetning av at produsenten rådfører seg med de berørte landene og sørger for å få deres tilslutning til tekster og bilder som illustrerer verdensarvområder på landenes territorium, kan det gis tillatelse til å bruke logoen på større produkter som skal distribueres vidt over en udefinert tidsperiode. Dette skal imidlertid ikke koste sekretariatet noe og at det skal dokumenteres at disse forutsetningene er oppfylt. Teksten som skal godkjennes, skal legges fram på ett av komiteens offisielle språk, eller på det språket som brukes i det aktuelle landet. Nedenfor er det gjengitt et utkast til formular, som skal brukes av statspartene når de gir en tredjepart tillatelse til å bruke logoen.

Godkjenningsformular

[Navn på det ansvarlige nasjonale organet], som er ansvarlig for å godkjenne innholdet i tekster om og fotografier av verdensarvområder som befinner seg på territoriet til **[navn på land]**, bekrefter herved overfor **[navn på produsent]** at teksten og bildene som er lagt fram i forbindelse med verdensarvområdene **[navn på områdene]**, **[er godkjent] [er godkjent med forbehold om følgende endringer] [ikke er godkjent]**

(Stryk det som ikke passer, og lag en korrigerert versjon av teksten og eventuelt en undertegnet liste over endringene som ønskes.)

Merknader:

Det er anbefalt at initialene til den ansvarlige nasjonale tjenestemannen kommer fram på alle sidene i dokumentet.

De nasjonale myndighetene har en frist på én måned til å godkjenne innholdet i søknaden fra de bekrefter å ha mottatt den. Foreligger det ikke svar innen fristens utløp, kan produsentene trekke den slutningen at de ansvarlige nasjonale myndighetene stilltiende har godtatt innholdet, med mindre de skriftlig har bedt om en lengre frist.

Tekstene skal legges fram for de nasjonale myndighetene på ett av de to offisielle språkene til komiteen, eller på det offisielle språket (eller ett av de offisielle språkene) i landet der verdensarvområdene befinner seg, alt etter hva som passer de to partene best.

- d) Etter at sekretariatet har gjennomgått søknaden og godtatt den, kan det inngå en avtale med partneren.
- e) Dersom direktøren for Unescos verdensarvsenter finner at den foreslåtte bruken av logoen ikke kan aksepteres, skal sekretariatet skriftlig informere partene som har søkt om å få bruke logoen, om denne beslutningen.

VIII.G Statspartenes rett til å foreta kvalitetskontroll

279. Tillatelsen til å bruke logoen er uløselig knyttet til den forutsetningen at de nasjonale myndighetene skal kunne gjennomføre kontroll med kvaliteten på produktene som logoen blir forbundet med.
- a) Statspartene til *konvensjonen* er de eneste partene som har fullmakt til å godkjenne innholdet (tekst og bilder) til alle produktene som blir distribuert med verdensarvlogoen, og som har tilknytning til områder på deres territorium.
 - b) Statspartene som beskytter logoen rettslig, må også føre tilsyn med bruken av den.
 - c) Andre statspartene kan velge om de selv vil føre tilsyn med den foreslåtte bruken, eller sende forslagene over til sekretariatet. Statspartene har ansvaret for å utnevne en kompetent, nasjonal myndighet og for å informere sekretariatet om de ønsker å føre tilsyn med den foreslåtte bruken eller kontrollere om logoen blir brukt på upassende vis. Sekretariatet fører en liste over ansvarlige nasjonale myndigheter.

IX. INFORMASJONSKILDER

IX.A Informasjon som blir arkivert i sekretariatet

- 280.** Sekretariatet forvalter en database med alle dokumentene fra verdensarvkomiteen og generalforsamlingen av statsparter til *verdensarvkonvensjonen*. Databaseen er tilgjengelig på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/statutorydoc>.
- 281.** Sekretariatet sørger for at kopier av de tentative listene og verdensarvnominasjonene, inkludert kopier av kart og relevant informasjon mottatt fra statspartene, blir arkivert på papir og i elektronisk form, der det er mulig. Sekretariatet sørger også for å arkivere relevant informasjon om områdene som står på verdensarvlista, inkludert vurderinger og andre dokumenter som er utarbeidet av de rådgivende fagorganene, eventuell korrespondanse og rapporter som er mottatt fra statspartene (inkludert rapporter i forbindelse med den forsterkede overvåkingen og periodiske rapporter) og korrespondanse og materiale fra sekretariatet og verdensarvkomiteen.
- 282.** Det arkiverte materialet vil bli oppbevart i en form egnet for langtidslagring. Det vil bli sørget for å lagre papirkopier og elektroniske kopier, alt etter hva som er hensiktsmessig. Statspartene vil på anmodning få tilsendt kopier av materialet.
- 283.** Nominasjonene for områdene som komiteen har skrevet inn på verdensarvlista, vil bli gjort tilgjengelige, slik at det er mulig å sette seg inn i dem. Statspartene blir anmodet om å legge ut en kopi av nominasjonene på sine egne nettsider, og underrette sekretariatet om dette. Statsparter som ønsker å utarbeide nominasjoner, kan ha behov for å bruke denne informasjonen som en veiledning når de skal identifisere og utarbeide nominasjoner for områder på sine egne territorier.
- 284.** De rådgivende fagorganenes vurdering av nominasjonene og komiteens beslutning etter å ha behandlet dem, er tilgjengelig på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/advisorybodies>

IX.B Spesifikk informasjon for verdensarvkomiteens medlemmer og andre statsparter

- 285.** Sekretariatet har to lister med e-postadresser som det holder oppdatert – én for medlemmene av komiteen (wh-committee@unesco.org) og én for alle statspartene (wh-states@unesco.org). Statspartene blir bedt om å gi sekretariatet alle e-postadressene som er nødvendige for å opprette disse listene. Disse e-postlistene, som er et supplement til og ikke en erstatning for, de tradisjonelle måtene å underrette statspartene på, gjør det mulig for sekretariatet raskt å kunne formidle kunngjøringer om tilgang til dokumenter, endringer i møteplaner og andre saker som er relevante for komitémedlemmene og andre statsparter.
- 286.** Rundskrivene til statspartene er tilgjengelige på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/circularletters>. Sekretariatet disponerer også en annen internettadresse, forbundet med den offentlige internettadressen gjennom begrenset adgang. Denne inneholder spesifikk informasjon rettet mot komitémedlemmene, andre statsparter og de rådgivende fagorganene.

287. Sekretariatet disponerer også en database som inneholder vedtak fra komiteen og resolusjoner fra generalforsamlingen av statsparter.¹⁰⁷ Disse er tilgjengelige på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/decisions>.

IX.C Informasjon og publikasjoner som allmennheten har tilgang til

288. Så sant det er mulig, legger sekretariatet også ut informasjon som er tilgjengelig for publikum, og som ikke er opphavsrettslig beskyttet, om verdensarvområder og andre relevante emner.
289. Informasjon om spørsmål som gjelder verdensarven, er tilgjengelig på sekretariatets nettsider (<http://whc.unesco.org>), på nettsidene til de rådgivende fagorganene og på bibliotekene. En liste over databaser som er tilgjengelige på nettet, og lenker til relevante nettsider, er å finne i litteraturfortegnelsen.
290. Sekretariatet gir ut et stort utvalg publikasjoner om verdensarven, blant dem *the World Heritage List* (verdensarvlista), *the List of World Heritage in Danger* (farelista), *Brief Descriptions of World Heritage Properties* (Korte beskrivelser av verdensarvområdene), *World Heritage Papers series* (serien World Heritage Papers), nyhetsblad, brosjyrer og informasjonsskriv. I tillegg blir det også utarbeidet annet informasjonsmaterieell som er ment spesielt for eksperter eller for allmennheten. Det finnes en liste over verdensarvpublikasjoner i litteraturfortegnelsen, og på internettadressen <http://whc.unesco.org/en/publications>. Dette informasjonsmateriellet blir distribuert til publikum enten direkte eller gjennom nasjonale eller internasjonale nettverk som statspartene eller verdensarvpartnere har opprettet.

¹⁰⁷ Vedtak 28 COM 9